

УМОВЫ ПАПІСКІ:

№ 1 і 2 па 30 к.; на 3 м-цы—2 р. 60 к.; на 6 м-цаў—5 р.; на 1 год—8 р. 75 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТНІ:

За радок нонпарэл (пасля тэсту)—50 кал. Іншагодні—1 р. Паэрод тэсту ў два разы даражэй, пры шматразовым друкаванні—оўндка на згодзе.

Падпіска і абвесткі прымаюцца: У Гал. Канторы газ. „Звязда“—г. Менск, Савецкая, 63, ад 9 гадз. раніцы да 3-го гадз. дня. У агульных гарадах—у адд. Бел. Дзярж. Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах.

Орган Цэнтральнага Камітэту камуністычнае партыі (бальшавікоў) Беларусі і Мен. АК КП(б)Б.

Рэдакцыя і галоўн. кантора

СЕРАДА, 12 ВЕРАСНЯ

1928 г.

№ 210 (3017)

Конт. асоблага нумару ўсёды 5 кал.

1) Рэдактар прымае ад 11—1 гадз. дня тэлефон № 10-74. 2) Сэкрэтар рэдакцыі—ад 12 да 2-го гадзін дня, тэлефон № 6-18. 3) Начны рэдактар (дуэжарна) ад 6 гадз. веч. тэл. № 6-42.

Кіраўн. Г. Кантора Кантора абвестак падпісак) тэл. № 781.

Год выданьня дванаццаты.

ПЛЕНУМ ЦК КП(б)Б

Задачы партыйнай работы на бліжэйшы пэрыяд Даклад тав. КНОРЫНА

I. На чым канцэнтравалася ўвага КП(б)Б

Таварышы! Вяsenьні і летні пэрыяд багачага году, пэрыяд ад студэнта на сучасны момант характарыстэца абстрактным і труднасьцяй, звязаных з сацыялістычным будаўніцтвам і з ростам палітычнай актыўнасьці ўсіх без выключэньня груп насельніцтва краіны, у тым ліку і вярхоўных рабочай класе і сацыялістычнаму будаўніцтву груп.

У сувязі з гэтым выявіўся рад буйнейшых памылак, пралікаў, пералікаў. Выявілася таксама, што ў радзе будаўнічых работ ня было выстарчальнага тэхнічнага кіраўніцтва, а таксама ня была выстарчальна прыцягнута да іх увага мас. Увага рабочае класе была накіравана да таго, каб дапамагчы партыі, савецкай дзяржаве, кіраўніком гаспадарчай работы зьвіншчаць гэтыя недахопы. Можна сказаць, што больш, чым калі-небудзь, самыя шырокія масы рабочае класе хварэюць сёньня за справу сацыялістычнага будаўніцтва, лічаць гэтую справу сваёй, і ўся тая крытыка якую мы чулі ў адносінах да ўсіх нашых будаўнічых работ, была крытыкай сваіх людзей, была крытыкай гаспадары, зацікаўленага ў палітычнай справе. Таму выкрыцьцё тых ці іншых недахопаў ня зьбіла ініцыятывы мас, ня зьменшыла яе, не панізіла зацікаўленасьці гэтых самых шырокіх мас у справе сацыялістычнага будаўніцтва, а наадварот, яно ўзьняло, наблізіла масы да сваёй уласнай справы.

Індустрыяльнага сырцу ідзе марудней, чым гэта нам патрэбна было-б. Адной в прычын такога маруднага прыстасаваньня сельскай маруднага да пастайкі індустрыяльнага сырцу, бязуюмна, зьяўляецца тая-ж самая прычына, якая прывяла да затрудненьня ў хлебом, г. зн.—марудны рост, марудны ўздым аграмаджаных форм сельскае гаспадаркі.

У сувязі з гэтым перад намі стаіць пэрыяд рад пытанняў аб далейшых пляхох, аб перспектывах разьвіцьця нашай прамысловасьці і асабліва высоўваецца пытаньне аб ролі тых галін прамысловасьці, якія будуць працаваць на забовным сырцы.

Як найважнейшая праблема, якая ня сьходзіць з парадку дня,—гэта праблема палітычнае нашага плянаваньня з тым, каб зьвіншыць дыспропорцыю паміж разьвіцьцём сельскае гаспадаркі і прамысловасьці і лепш выкарыстаць тыя рэсурсы, што ў нас маюцца. І апошняя праблема—праблема новых інжынерна-тэхнічных кадраў, праблема падрыхтоўкі партыйных інжынерна-тэхнічных сіл.

Сырцовая праблема

Рост сьвядомасьці рабочае класе—парука далейшых посьпехаў

Падругое—затрудненьні з забеспячэньнем хлебом насельніцтва галіна радзю і мястэчак. Я гавару ў даным выпадку аб забеспячэньні хлебом, бо для нас, для Беларусі, усесававал праблема хлебазагатовак абярнулася перш за ўсё ў праблему забеспячэньня хлебом.

Але на гэтым фоне перад намі ў галіне прамысловасьці паўстаў яшчэ рад іншых затрудненьняў. Беларуская прамысловасьць у значнай меры набудавана на млядовым і сельска-гаспадарчым сырцы. У нас выявілася за гэты пэрыяд буйная нястача сырца. Мы не здавальняем усіх запатрабаваньняў на лес, цэлы рад запатрабаваньняў у плянах застаюцца незадоволенымі. Мы чым шматлікія зьявіліся аб неабходнасьці націснуць на аднаведныя дзяржаўныя органы ў тым сэнсе, каб прадставіць большую дзяльбу лесу. Але-ж нашы лясныя запасы не бясконцыя, хоць яны і значныя.

Трэба таксама спыніцца на недахопах нашай працы ў галіне прамысловага будаўніцтва. Перада мною табліцы, якія сьведчаць перш за ўсё аб заняпадзе прадукцыйнасьці працы на нашых прадпрыемствах амаль што на ўсіх галінах нашай прамысловасьці.

У гэты-ж час на частцы зароботнай платы мы выскочылі некалькі дзялей тых плянаў, што мы мелі. Я не магу зараз сказаць, што гэтак некаторыя паніжэньне прадукцыйнасьці працы за летнія месяцы было-б вынікам заняпаду працоўнай дысцыпліны. Але гэтыя лічбы, гэдэмыліны. Але гэтыя лічбы, гэдэмыліны ў справе забеспячэньня хлеба, гаварыць аб тым, што бедната не даводзіла намі, што і бедната ўчыніла скандалы?

Дзеля гэтага няма ніякіх падстаў. Саюз з сэрдыняком застаецца непарушымым

ён усім ня прызначае; зможныя пласты закупаюць хлеб дзеля таго, каб спекуляваць і трымаць у сваіх руках высковую беднату, а высковая бедната хлеба не атрымлівае.

1928 году было 48 на 1-га ліпеня —87, с.г. арцеляў было 292, заараз—583, павялічэньне на 100 проц. Лік таварыстваў па супольнай апрацоўцы зямлі таксама павялічыўся больш чым на 100 проц.

Гэта—станючыя даныя. Што-ж адмоўнага? Перш за ўсё пагона за колькасьцю на шкоду якасьці калгасаў, якія на нова ства-раюцца. Мэтад разьвэрсткі ў арганізацыі калгасаў на раёнах і ячэйках—няжыцьдэны, ён прыводзіць часамі да сумных вынікаў. Напрыклад, Царнавіцкая ячэйка КП(б)Б, Рагачоўскага раёну арганізавала садова-агародную арцель з 8 камсамольцаў, якія пражываюць за 40 вёрст ад месца арганізацыі (сьмех).

Наш палітычны баянс

Капітальнае будаўніц-

Праблемы гаспадарчага ўпарадкаваньня мя-

Але нам прыйшло ў гэты перыяд, калі пытанні канкрэтнага кіравання масамі паўсталі перад намі больш выразна, больш яскрава, чым калі-б там ні было раней, наткнуцца на рад буйнейшых памылак як у галіне плянавання мерапрыемстваў, так і ў галіне ўсёй будаўнічай работы. Я напамню паставы бюро ЦК аб гарбарні «Бальшавік», аб фабрыцы паперы «Герой Працы», аб лясным камбінаце ў Вабруйску. Пры ўсіх гэтых будаўнічых працах у асноўным выкралася адно: іх практаванне, іх плянаванне рабілася ў свой час вельмі паспяхова і ў су-

Усе гэта ставіць перад нам пытанне аб прамысловым сырці, як сур'ёзнейшае пытанне, як сур'ёзнейшую палітычную праблему. Развіццё вытворчасці індустрыяльнага сырцу ў нашай сельскай гаспадарцы ідзе ня досыць шпарка. На гэта трэба вярнуць увагу. Тут мы сутыкаемся з тым пытаннем, аб якім пленум ЦК УсеКП(б) гаварыў яшчэ ў ліпені месяца, з п'ятым аб тым, што мы маем дыспропорцыю паміж ростам прамысловасці і ростам сельскае гаспадаркі з некаторым адставаннем сельскай гаспадаркі.

Сельская гаспадарка пераабсталяваецца, перабудоўваецца. Пастаўта

Можна было-б назваць цэлы рад паказальнікаў росту палітычнай актывнасці, сацыялістычнага свядомасці рабочае класы. Назаву хоць-бы самы просты факт з размяшчэннем нашае другое пазыкі індустрыялізацыі. Што гэта—ці лёгка было размясьціць гэтыя сумы? А яны вараз размяшчаны ўжо на дзевяці дзесятых, галоўным чынам сярод рабочае класы. Чым мы ўзялі? Не арганізацыйнымі мерамі, а свядомасцю рабочае класы. Можна падаць дзесяткі такіх прыкладаў. Гэта ёсць моцная аснова, трывалая аснова для ўсёй нашае далейшай працы—узростаючая свядомасць рабочае класы.

У адносінах да кулака правільнай будзе тая формула, якая дана ва ўсёй нашай партыі: кулак улаваным, хоць мы яго і не абабралі. Але кулак ведае, як абходзіцца з кулаком у тым выпадку, калі ў яго ёсць лішні хлеб, лён і г. д.

Таму палітычная актывнасць кулака значна ўзрастае. І да гэтага кулака далучыліся, далучаюцца і будуць далучацца ўсе тыя антысавецкія элементы, якія ў нас ёсць, асабліва ў пагранічнай паласе. Таму тут небяспека досыць сур'ёзная і на гэты акалічэнне нам варта вярнуць увагу вельмі і вельмі сур'ёзна.

Які-ж у нас агульны суадносіны клясавых сіл у вёсцы? Мы можам сказаць наступнае: кулак стаў значна больш актывным; кулак—наш вораг—мабілізуе свае сілы. Беднота—апора савецкай улады, але яна аказалася, ня гледзячы на ўсе нашы арганізацыйныя мерапрыемствы, ня гледзячы на тое, што мы па рабоце сярод беднаты займалі далёка не апошняе месца ў нашай партыі.—беднота аказалася неўстаральнай арганізаванай. Арганізацыі беднаты ў самы патрэбны момант аказаліся ў «нетях». Але агульны настрой беднаты не змяніўся. У агульным мы маем вараз становішча (калі ўзяць рабочую клясу і селянства ў цэлым) з больш актывнымі, больш моцнымі флянгамі, значыцца, маем і будзем мець больш абостраную клясавую барацьбу. І ў гэтых умовах, зразумела, пытанне аб тым, каб лепш арганізаваць нашага савецкіка—вясковую беднату, стварыць больш моцныя арганізацыі вясковай беднаты, набывае буйнейшае значэнне. Тая неўстаральная ўвага да гэтага пытання, якую мы часта працягуем, можа прывесці да таго, што ў далейшых, больш вострых, клясавых сутычках паміж рабочай клясай і буржуазнымі элементамі, асабліва на вёсцы, мы акажамся, можама аказацца,—у горшых умовах. Гэтага не павінна быць, гэтага ня можа быць, калі мы будзем працаваць, калі мы ставім адкрыта і проста гэту задачу перад сабой.

Наконт сярэдняка. Зразумела, у пэўных звынях, у пэўных праслойках зможнай часткі былі пэўныя хістанні. Але мы ня можам сказаць—няма ў нас падставы гаварыць аб тым, што агульныя адносіны сярэдняка ў адносінах да нас у якой-бы там ні было меры пагоршліся. У сувязі з гэтым мне трэба спыніцца аўсім нямнога на нашай вясновай пасеўнай кампаніі.

Я маю таксама весткі з Дрэўні, Полацкае акругі. Норма забеспячэння хлебам там такая, што бяднейшыя пласты насельніцтва павінны былі быць забяспечаны ў пэўнай меры. Што-ж выяўляецца? Хлеб пераходзіць у рукі аўсім дзюгін пластоў, нават у рукі такіх пластоў, якім

пасеваў сялінае лічаць за лепшае атрымаваць замест грашовай платы ўгнаенні. Я пытаюся вось што—грошы не бяруць.—факт адмоўны ці дадатны? а! маёй думцы—дадатны факт. Гэта азначае, што селянін атрыманую пазычку ўкладвае ў справу. Ён мог-бы задаволіцца, зраўнема, купіў машыны, але гэта азначае, з другога боку, тое, што мы ў нашай вытворчай часці не зрабілі ўсяго таго, што трэба зрабіць для задавальнення селянскае гаспадаркі самым неабходным, г. зн. варажамся да гэ-жа дыспропорцыі, аб якой гаварылі раней. Мы гаварылі аб тым, што сельская гаспадарка не пастаўляе для прамысловасці неабходнае колькасці сырцу. І тут мы бачым як быццам процілеглае з'явіцца, што няма мінеральнага ўгнаення. Ёсць скаргі на недастачу цэлага раду дзюгін рэчаў, а чым гэта глуміцца? Неўстаральнай увагай як пры плянаванні, так і ў цэлым радзе дзюгін выпадкаў да гэтай важнейшай праблемы. Мы павінны вараз сказаць, што ў вырашэнні пастаўленай перад намі праблемы ўядому ўрадзянасці, праблемы ўядому сельскае гаспадаркі—сілай, якая рухае наперад гэту справу, выяўляецца пытанне мінеральных угнаенняў з цэлым радом самых элементарных рэчаў, якія патрэбны для сельскае гаспадаркі.

Недахват калгаснага будаўніцтва

Пераходзя да наступнага пытання, якое звязана з сельскай гаспадаркай—пытання аб калгасах. Увага нашых партарганізацый вясня 15-га вьезду была сканцэнтравана на пытанні аб калгасах. Задача аграмаджання сельскае гаспадаркі, як палітычнага задача, побач са стымулявальным уядому індывідуальнай гаспадаркі, была пастаўлена намі вельмі і вельмі актуальна. Мы на партыйных сходах абгаворвалі гэта пытанне. Яно падлягала самаму шырокаму абгаворэнню ва ўсіх арганізацыях, ічэйках і г. д. І вось даныя, якія ў мяне пад рукамі, кажуць: камун на першага студзеня

ІІІ. Нацыянальная палітыка і беларусізацыя

У некалькіх словах я хачу спыніцца на нацыянальным пытанні і на праблеме беларусізацыі. Няма ніякага сумнення, што ў гэтай галіне намі прароблена вялікая праца.

Мы праробілі вялікую працу на развіццё і ўмацаццё культуры ўсіх нацыянальнасцей, што жывуць у Беларусі. Мы праробілі вялікую працу на беларусізацыі савецкага, прафсаюзага, партыйнага і гаспадарчага апаратаў. Аднак, пры правядзенні гэтай працы мы ня вытрымлівалі тых тэрмінаў, якія былі ў свой час устаноўлены Цэнтральным Камітэтам. Мы значна спазніліся і на цэлым радзе наркаматаў, і асабліва, на цэлым радзе гаспадарчых апаратаў. На апошніх мы далёка ня можам лічыць гэту працу скончанай; тут перад намі яшчэ застаюцца найбольш цяжкія, найбольш важныя задачы.

Беларусізацыя вышэйшай школы—важнейшая задача

Таксама далёка і вельмі далёка яшчэ ня скончана (тут прыдзецца яшчэ працаваць рад гадоў) работа

Я ў некалькіх словах спыняюся на пытанні аб саматужніках, аб прыватніку і яго дзейнасці. Мы павінны канстатаваць, што ў пэўнай меры роля прыватніка ў гандлі скарачаецца, цэлы рад прыватна-гандлёвых прадпрыемстваў ліквідуецца. Гэта—паўсюднае з'ява. Прыватнік ня вытрымлівае падатковага націску. Роля прыватніка, уплыў прыватніка на рынку падае. Цяжка яшчэ сказаць нам аб гэтым працэсе ў цэлым, магчыма, што тут адбываецца перамяшчэнне капіталу, некаторая канцэнтрацыя прыватнага капіталу ў пэасобных галінах, але агульны працэс, як масавае з'явіцца, такі, што прыватнік выбывае з гандлю і з прамысловасці.

Побач з гэтым я павінен сказаць, што ва ўмовах, калі нам для фарсіравання дзяржаўных загатоўак прыйшлося ўжыць рад адміністрацыйных мер, асабліва ў адносінах да спекулянтаў скурай, мы ўдарылі на некаторых групах саматужнікаў, звязаных са спекуляцыяй, што прыйшло да закрыцця раду саматужных прадпрыемстваў па скуру, па маслабі і г. д.

Гэта, таварышы, не магло ня мець свайго ўплыву на дробна-буржуазную праслойку насельніцтва ў цэлым радзе мястэчак і ў некаторых гарадох. Ад таго, што скураная справа і маслабойная справа выпадаюць з рук часткі саматужнікаў, ад таго, што частка гандлю скарачаецца, мы мелі панічны настрой. Гэты панічны настрой быў у тых групах насельніцтва, якія ня бачылі ніякага шляху ўперад, ніякага выхаду са становішча. Настрой гэтых груп, звязуючы, мелі ўплыў на некаторыя групы працоўных саматужнікаў, якія не займалі спекуляцыяй.

Палітычна гэты настрой некалькі пашырўся. Вось тая абстаноўка, якую мы тут мелі. Таварышы, мы павінны аўсім ясна ўсьвядоміць, што мы тут маем перад сабой вельмі цяжкую і складаную праблему прыцягнення месцавога насельніцтва да вытворчай працы. Улічваючы гэта, нам прыдзецца фарсіраваць працу ў гэтым напрамку, умацаціць працу па зямляўпарадкаванні аўрэяў, умацаціць

ці ў пэўных актыўнасць рабочае класы, асабліва калгасніцтва, асабліва групы рабочых падцягваюцца, робяцца больш актывнымі ўдзельнікамі сацыялістычнага будаўніцтва. Аднак, з другога боку, расьце і будзе расьці ў працягу самага бліжэйшага часу актывнасць антысавецкіх элементаў—кулака, нэпмана. У гэтым годзе мы будзем абкладаць кулака ня горш мінулага году, а лепш. С-г. падатак ударыць па кулаку значна мацней. Цэлы рад дзюгін мер таксама ўдарыць па кулаку. Значыцца, тут аб якім-небудзь супакаенні, аб якім-небудзь прымірэнні гутаркі быць ня можа. Ня можа быць гутаркі аб прыміранні і з гарадкімі буржуазнымі элементамі. Гэтыя элементы палітычна да гэтых часоў былі неактывныя, аны палітычна прадстаўляюць вараз вельмі нязначную сілу, але некаторыя настрой аны могуць аформіць, у блёку з кулаком—гэта ёсць некаторая сіла.

Вось два крайніх флянкі, актывнасць якіх расьце. Вясковая беднота, ня гледзячы на ўсе затrudненні, якія мы перажывалі застаецца нашым няўчільным саюзнікам, і бы-ло-б глупствам пераўмяліваць палітычнае значэнне тых ці іншых непаразуменняў і канфліктаў.

Лічыць, што гэтыя канфлікты ці непаразуменні былі накіраваны супроць савецкае ўлады нельга. Гэтага ня было. Мы мелі некаторыя хістанні сярод пэўных груп сярэднякаў, ў сувязі з праведзенымі кампаніямі, але гэтыя хістанні ня былі настолькі глыбокімі, каб яны наступнымі кампаніямі, якія сё-тое далі, ня былі-б знішчаны. Мы мелі пэўныя хістанні сярод некаторай праслойкі сярэдняка. У сакавіку, у пачатку красавіка гэтыя хістанні ў часе правядзення вясновай пасеўнай кампаніі зніклі.

Значыцца, сур'ёзных палітычных момантаў тут мы ня маем.

Які-ж вынік? Чыя палітычныя сілы ўзраслі ў працягу гэтага перыяду? Нашы сілы, ці сілы нашых працоўнікаў?

Не падлягае ніякому сумненню, што ўзрастаў нашы сілы, узраслі сілы рабочае класы, узраслі сілы рабоча-бядняцкага блёку.

ІІ. Аб хлебных затrudненнях і іх прычынах

Давольне перайсці да другога пытання—пытання аб хлебе. Я ня буду гаварыць аб прычынах савонных затrudненняў па хлебазагатоўках. Яны членам ЦК вядомы на падставе абмеркавання пытанья ў нашай партыі, у ЦК УсеКП(б).

Я лічу, што ніхто з вас ня думае, што гэтыя затrudненні настлі толькі савонны характар, што яны былі выпадковымі, што яны былі вынігам толькі некаторых памылак плянавання і г. д. Я думаю, што ўсе мы стайма на тым пункце погляду, што ў корані гэтых затrudненняў з хлебазагатоўкамі ляжаць найглыбейшыя эканамічна-палітычныя прычыны: разрозненнасць, раздробленасць нашай сельскай гаспадаркі, адсталасць яе тэхнікі, а таксама і тая акалічэннасць, што, ва ўмовах аб вострае клясавай барацьбы, кудак і некаторая праслойка заможнага сярэдніяства, якая ідзе з ім, пачалі хлебную забастоўку супроць савецкае дзяржавы.

Хлебазагатоўкі ў нас на Беларусі не адгрывалі значнай ролі, хаця мы ў мінулым годзе загатоўлі значна больш, чым у папярэднім—я дакладна ня памятаю, здаецца, у тры з чымсьці разы больш. (Адамайціс з месца—«У тры з паловай разы больш»).

Аднак, гэтае павялічэнне хлебазагатоўак унутры Беларусі не магло адгрываць у нашай гаспадарцы рашучай ролі.

Калі гаварыць аб эканамічным паціску на селяніна, то ў нас буйную ролю адгрывалі не хлебазагатоўкі, а рад нашых фінансавых мерапрыемстваў.

Мы ў часе загатоўчай кампаніі адміністрацыйныя меры ўжывалі толькі пры ільназагатоўках. Ні эканамічна, ні палітычна хлебазагатоўкі не адгрывалі ў нас вялікай ролі. Але перад намі стаіць другая праблема—праблема забеспячэння насельніцтва вазонным хлебам.

Мы завезлі ў гэтым годзе 19 мільянаў пулоў хлеба—гэта адначасова і ростам унутраных загатоўак, і аднак мы апынуліся перад вельмі сур'ёзнымі хлебнымі затrudненнямі ў вясонні месяцы. Я думаю, што было-б у гэтым дзюгін лішнім спыніцца на тым, кудак ішоў хлеб, як ён выдаткаваўся. Ня раз гаварылі ўжо аб перацягвальным выдаткаванні некаторымі арганізацыямі нашага хлеба. Мы яшчэ аймой канстатавалі такія факты, што ў хлебных раёнах—раёнах, якіх некалькі год таму назад самі вывозілі хлеб,—зараз хлеб завозіцца. Мы наштурнуліся на дзесяткі такіх фактаў, калі коняй корыць печаным хлебам.

І вось, таварышы, у сувязі з усеавазанымі хлебнымі затrudненнямі, выкліканымі пэўнымі эканамічнымі і палітычнымі прычынамі пры перацягвальным і некананым выдаткаванні хлеба ўнутры Беларусі,—мы аказаліся ў вясонні і летнія месяцы, пачынаючы асабліва з канца мая і пачатку чэрвеня, перад досыць сур'ёзнымі затrudненнямі ў задавальненні хлеба.

Мы павінны былі некалькі скараціць норму забеспячэння хлебам горадоў і спыніць забеспячэнне хлебам раду вясковых раёнаў, мы маглі даць толькі некаторую частку неабходнага хлеба вясковай бедноте. Перад намі вараз стаіць пытанне, як усё гэта адбілася на палітычных настройх шырокіх мас рабочых і селянства? У гарадох мы ў працягу некалькіх тыдняў, а потым у працягу асобных перыядаў мелі вельмі няпрыемныя абставіны, доўгія чаргі. Паўстае пытанне—ці былі тыя затrudненні, якія стварыліся момантамі, выкліканы сапраўды сур'ёзнымі глыбокімі затrudненнямі ў забеспячэнні хлебам? Так, у аснове гэтых палітычных затrudненняў, няпрыемнасцяў, зразумела, ляжала нястача хлеба.

Памылкі апарату ў разьмеркаванні хлеба

Але, з другога боку, няпрыемнасці былі выкліканы радом арганізацыйных прычын. Перша з гэтых арганізацыйных прычын тая, што мы ўзялі на сябе непасильную задачу пачалоўнага арганізаванага забеспячэння ўсяго насельніцтва хлебам. Другая—тая, што наш апарат па забеспячэнні хлебам насельніцтва з'явіўся непрыстасаваным для вырашэння задач у такіх умовах, калі пры выменшанай колькасці хлеба трэба забяспечыць перш за ўсё рабочае насельніцтва, калі трэба паменшыць забеспячэнне, ці не забяспечыць аўсім непрацоўную праслойку насельніцтва. Пры такіх умовах, пры агульнай нястачы некаторага проданту хлеба, наш апарат аказаўся кепскім, больш таго, у радзе выпадкаў ён кідаўся з боку ў бок, ніяк ня мог знайсці гэтай лініі, ідучы па якой мог-бы вырашыць задачу.

І трэці момант заключаецца ў тым, што і нашы партыйныя арганізацыі, ня гледзячы на тое, што мы ў працягу раду месяцаў вельмі сур'ёзна і шмат гаварылі аб затrudненнях у хлебазагатоўках, не з'вярнулі выштарчальнай увагі на растлумачэнне становішча, нават тады, калі ўжо ў некаторых крамах стаялі чаргі. Неабходнага растлумачэння ня было дана ў радзе месі.

Рабочая кляса зразумела адказнасць моманту

Такое няведанне рабочых мас аб тым, які сапраўды стан рэчаў, пры распаўсюджванні антысавецкімі элементамі недарэчных чутках, зразумела, магло стварыць паніку нават сярод асобных груп рабочага насельніцтва, якое гатова было перанесці затrudненні і лішоны, выпашыцца з памяншэннем забеспячэння хлеба на іх долю. Калі рабочыя ведалі сапраўдныя разьмеры затrudненняў, калі яны забяспечваліся ў тых межах, у якіх гэта было магчыма ў нас, у нашых умовах, пры агульна-ўстачоўленай для нас норме вазозу, ня было палітычных затrudненняў, ня было панікі, ня было ўскладненняў. Значыць тут буйнейшую долю віны павінны мы ўзяць і на сябе за нашы арганізацыйныя недахоны, якія былі прычынамі тых няпрыемных момантаў, што былі ў нас.

Я павінен сказаць, аднак, што гэтыя затrudненні з хлебом не панікнулі сур'ёзнага глыбокага сьледу ў рабочых масах. Але некалькі сур'ёзней пытанне абстаяла ў вёсцы. Ці мелі мы такія абставіны, што ў нас у вёсцы ня было хлеба?

Я думаю, што так гаварыць было-б памылкова. Мы цэлы рад раёнаў пазбавілі вазознага хлеба канчаткова і давалі хлеб да бедных раёнаў у вельмі абмежаваных разьмерах.

У нас ёсць рад фактаў, якія гавораць, што асноўныя прычыны непаразуменняў з-за нястачы хлеба ў вёсцы адбываліся з-за таго, што мясцовы апарат няправільна і не па клясавым прынцеце разьмяркоўваў хлеб. Віцебскі акругком вынес спэцыяльную пастанову ў сувязі з абсьледваньнем Бешанковіцкай арганізацыі, у якой паказава, што палітыка бешанковіцкіх таварышчў (некаторыя з іх ужо быліны таварышчў) заключалася ў тым, каб хлеб перадаваўся ня ў рукі беднаты і тых, якія маюць у ім патрэбу, а ў рукі непрацоўных пластоў насельніцтва. Ёсць маса дакумантаў, якія характарызуюць буйнейшыя алачынствы з боку працаўнікоў Бешанковіцкага райвыканкому, якія зроблены ў гэтых адносінах.

Я маю таксама весткі з Дрэўні, Полацкае акругі. Норма забеспячэння хлебам там такая, што бяднейшыя пласты насельніцтва павінны былі быць забяспечаны ў пэўнай меры. Што-ж выяўляецца? Хлеб пераходзіць у рукі аўсім дзюгін пластоў, нават у рукі такіх пластоў, якім

па беларусізацыі нашай вышэйшай школы. У сучасны момант, мяе адепта, што гэта праблема стаіць перад намі ў азначнай меры больш складана, чым яна стаяла раней.

Я павінен паўтарыць тое, аб чым я ўжо гаварыў на адным з папярэдніх пленумаў Цэнтральнага Камітэту: вараз ужо аднымі загадамі, пастановамі, правярнай выканання гэтых пастаноў шмат ня зробіш, праца павінна пайсці ў глыбіню. Для вырашэння гэтай праблемы патрэбна вараз садзейнічаць росту ўсіх галін культурнай працы.

Тут мы натыкаемся на рад пытаньяў, без вырашэння якіх задача ня можа быць ні ў якой меры ажыцьцёўлена. Пытаньне хаця-б аб нашай вышэйшай партыйнай асьведзе, аб сапраўднай, а не паказной беларусізацыі Камбузу і выкладанья ў вышэйшай школе—натыкаецца на неабходнасць выдання аднаведнай марксыскай, ленынскай літаратуры на беларускай мове. Я лічу, што ў гэтай галіне вялізарнейшае значэнне мае выданне на беларускай мове твораў Уладзімера Ільліча Ленына. Гэтая праца павінна нам даць ня толькі творы Уладзімера Ільліча, якія выяўляюцца асновай для палі-

тычнае асьветы мас, але гэта праца павінна даць нам аднаведную палітычную тэрміналогію і магчымасць працаваць на беларускай мове для падрыхтоўкі беларускіх марксыска-ленынскіх кадраў.

Праблема стварэння кадраў марксыстх—ленінаведаў

Але адной гэтай працай задача, зразумела, ня можа быць вырашана. У нас няма і другой марксыскай літаратуры на беларускай мове, або яе надзвычайна мала. Нам трэба паставіць пытанне і аб пераняцце на беларускую мову пэасобных твораў Маркса і Энгельса. Бяз гэтага нельга працаваць і вышэйшай школе, нельга працаваць над асьветай асьветай на беларускай мове.

Ці ёсць гэтаму сур'ёзны перашкоды матар'яльнага характару? Я іх ня бачу.

(Чарвякоў: патрэбна дэбрал воля). Гэта таксама, зразумела, правільна, але акрамя добрай волі тут патрэбна вельмі і вельмі сур'ёзная праца і над (Працяг дэкладу на 2-ой стор.).

ПЛЕНУМ ЦК КП(б)Б ЗАДАЧЫ ПАРТЫЙНАЙ РАБОТЫ НА БЛИЖЭЙШЫ ПЭРЫЯД Даклад тав. КНОРЫНА

палітычнай тэрміналогіяй і над мовай, і над цэлым радом іншых рэчаў. Тут патрэбна стварэнне пэўнага кадру марксысцых-ленінаведаў. На што-ж мы зараз наткнуліся? У нас няма выстарчальнага кадру людзей, якія працавалі-б над апрацоўкай на беларускай мове твораў Леніна. Тав. Сэрбента працаваў амаль адзін. Ён працаваў а спецыялістамі, якія ў палітычную сутнасць твораў У. Ільліча не ўваходзяць. Значыць, пытаньне аб выданні класічных прац марксысцкай літаратуры—гэта ёсць не толькі пытаньне аб выданні, гэта ёсць пытаньне аб арганізацыі марксысцкага сіл, аб пастаноўцы марксысцка-навуковай працы ў нас.

Без вырашэння гэтай задачы, палітычны і пашырэнні, сапраўды беларусізаваць палітыка-асветную працу немагчыма.

У нас задача не ўваходзіць зараз спыніцца на ўсіх галінах працы. Калі закрануць рад іншых праблем, скажам, тую-ж праблему беларусізацыі культурна-асветнае працы ў прафсаюзах і г. д., то тут мы таксама зараз у значна большай меры, чым у папярэдні перыяд, наткнуліся на перашкоды матэрыяльныя, ці прывільнай, матэрыяльна-літаратурнага характару, калі такое злучэнне можна ўжываць. Гэтыя перашкоды трэба знішчыць. Нам больш, чым калі-б там ні было, пры тым агульным размеркаванні класавых сіл, якія мы зараз маем, трэба думаць аб зьмясьце нашай культурнай працы. Мы ўжо даўно гаворым аб тым, што наша культура зьяўляецца культурай нацыянальнай на форме і пралетарскай па зьмесце. Але зараз, пры гэтых класавых адносінах, што абстраюцца, трэба накіраваць пралетарскага зместу думаць значна больш. І імяна тое, што гэты палітычны змест—змест нашых палітычных патрэб—будзе выкладаны на роднай мове самых шырокіх мас,—будзе стымляць і развіваць гэтае мовы, і вырашыць цэлы рад чыста культурных праблем. Так зараз стаіць пытаньне. На гэтай ступені развіцця мы гэтую задачу можам вырашыць. Трэба толькі яе паставіць, узняць яе ў вырашэнне.

Я ўжо сказаў, што а вышэйшай школы у нас ня зусім добра яшчэ. Мы маем у нашай вышэйшай школе вельмі многа цывілізаваных старэй. Рэдакцыя журналу «Большавік Беларусі» (г. Сянкевіч асабіста займаецца гэтай справай) пачала зараз прыцягваць людзей да крытыкі таго, што выпускаецца нашымі навукова-навукавымі ўстановамі.

Я ўжо сказаў, што а вышэйшай школы у нас ня зусім добра яшчэ.

Мы маем у нашай вышэйшай школе вельмі многа цывілізаваных старэй. Рэдакцыя журналу «Большавік Беларусі» (г. Сянкевіч асабіста займаецца гэтай справай) пачала зараз прыцягваць людзей да крытыкі таго, што выпускаецца нашымі навукова-навукавымі ўстановамі.

Я ўжо сказаў, што а вышэйшай школы у нас ня зусім добра яшчэ.

Мы маем у нашай вышэйшай школе вельмі многа цывілізаваных старэй. Рэдакцыя журналу «Большавік Беларусі» (г. Сянкевіч асабіста займаецца гэтай справай) пачала зараз прыцягваць людзей да крытыкі таго, што выпускаецца нашымі навукова-навукавымі ўстановамі.

людзі выдаюць сябе за 100-процэнтных марксысцых. Усе яны за чыста пралетарскай ідэалогіі і ўсё іншае, гавораць толькі ад імя пралетарыята, ніяк ня інакш, але на сутнасці мы маем зусім выравную анты-марксысцкую і часта антысаветскую ўстаноўку. У гэтым уключаны пункт аб тым, што нам трэба вярнуць марксысцкую крытыку ўсіх гэтых зьявішч, усіх гэтых антымарксысцкіх выступленьняў. З вышэйшай універсітэцкай і другіх катэдраў праз наш друк мы павінны гэтым выкладам даць жорсткі адпор. Гэтым мы ў вельмі многіх, якія вольна практыкуюцца і гавораць, як у свой час гаварыў Струве, што я на асноўных пытаньнях стаю на пункце погляду марксызму, а на ўсіх іншых маю быць вольным грамадзянінам і выкладаць свае вольныя думкі,—гэтым мы адабем у іх ахвоту даваць свае вольныя тэорыі, выдаючы іх, як гэта ў сучасных умовах неабходна, за марксысцкія. Але гэта адна частка нашай працы. Другая частка датычыць беларусізацыі. І тут праблема стварэння кадраў, стварэння літаратуры, стварэння пэўных умоў і прадпосылкаў—ёсць праблема рашучая, інакш нельга падысці да гэтага вельмі сур'ёзнага пытаньня. Гэта задача ёсць асноўная, рашучая. Пры тым шпэркім культурным узроўню, пры тым узроўню цывілізацыі, сувязі ўсяго партыйнага актыву а нашымі культурнымі ўстановамі, які зараз адбываецца—такія пастаноўкі пытаньня дасць сур'ёзнейшы штуршок да паслыбленьня і паліпшэньня нашай працы па беларусізацыі.

Калі-ж гаварыць наконт партыйнага апарату, то я хацеў-бы толькі яшчэ раз падкрэсьліць, што і тут ня ўсёды зроблена тое, што можна было і трэба было зрабіць. Тут таксама яшчэ неабходны некаторы падціск, некаторыя ўказаньні нашаму партыйнаму апарату на тое, што пастановы, якія былі вынесены, не старэюць, яны павінны выконвацца і павінна быць дасягнута сапраўдная і сур'ёзная беларусізацыя нашай працы.

Калі-ж гаварыць наконт партыйнага апарату, то я хацеў-бы толькі яшчэ раз падкрэсьліць, што і тут ня ўсёды зроблена тое, што можна было і трэба было зрабіць. Тут таксама яшчэ неабходны некаторы падціск, некаторыя ўказаньні нашаму партыйнаму апарату на тое, што пастановы, якія былі вынесены, не старэюць, яны павінны выконвацца і павінна быць дасягнута сапраўдная і сур'ёзная беларусізацыя нашай працы.

Задачи культурнага ўздыму нацменшасцяў

Таксама сур'ёзна мы павінны аднесціся і да культурнай працы, да культурнага ўздыму нацменшасцяў і, перш за ўсё, да найбольш значнай нацменшасці Беларусі—яўрэйскай меншасці. Вельмі часта асобныя культурныя падзеі яўрэйскага пралетарыята ўпускаюцца з вяду, зразумела, без алой думкі, а з-за занята-сці, з-за складанасці праблем. На гэта прыдзецца таксама звярнуць сур'ёзную ўвагу. Гэта частам стварае ў асобных таварышоў яўрэйскіх працаўнікоў некалькі паніжаны настрой. Але, мяне аддаецца, што ў сучасных умовах мы ўжо ўсе нацыянальна-культурныя праблемы можам браць, як цэлае, і вырашаць, як цэлае. Мне аддаецца, што для гэтага пэўныя ўмовы створаны ўжо ў сучасны перыяд.

перш за ўсё ў тым, што сярод членаў нашай партыі няма сур'ёзных хістанняў, няма разыходжаньняў па гэтых асноўных пытаньнях. Увесь наш партыйны актыв аднадушны ў гэтых пытаньнях. Няма ў нас сур'ёзных разыходжаньняў—ні арганізацыйных, ні прынцыповых, ні палітычных. Увесь актыв падыходзіць зараз да гэтых праблем, як да сур'ёзных і цяжкіх праблем, якія нельга вырашыць адным наскокам і праз якія нельга пераскочыць.

Аб „заходніцкіх“ і іншых ўхілах сярод нацыянальнай інтэлігенцыі

Але я, таварышы, павінен звярнуць вашу ўвагу на тую акалічнасць, што ва ўмовах класовай барацьбы, якая абстраецца інтэлігенцыі ўсіх нацыянальнасцяў мае пэўныя ўхілы, пэўныя настроі. Такія настроі, біязумоўна, досыць шырока развіты і сярод асобных груп яўрэйскай інтэлігенцыі.

Я сёння хацеў кратак спыніцца на настроях некаторых, вельмі нязначных груп беларускае інтэлігенцыі, аб якіх трэба сваячасова сьпэцыялізаваць. Мы, біязумоўна, маем некалькі жорсткае пакараньне ўжылі, што, можа быць, можна падаць заяву аб зьмякчэньні пакараньня,—бо ў свой час правільнейшы быў добрым чалавекам,—то мне здаецца, што такім настроям трэба даць самы рашучы адпор.

Камуністы павінны прыцягвацца да адназначнага ўдвая: і па партыйнай лініі, і па саветскай. Ён павінен, як лісаў ЦК у сваім звароце, панесці больш жорсткае пакараньне, чым другі чалавек, беспартыйны. Гэта павінна быць цвёрда ўвядомлена арганізацыяй, а ня выходзіць з таго, што ён калісьці быў добрым, за гэта яго памілаваць. Не, на гэта пайсці мы ня можам.

Скажэньні класовай лініі ў саветскім апарате

Яшчэ наконт некаторых зьяўленьняў нашага апарату. Найбольш дрэнным у нас аказаўся судовы апарат. Трэба будзе нам наменціць рад мер да паліпшэньня нашага судовага апарату. Зразумела, тут былі прычыны ня толькі суб'ектыўнага характару—ніякі аплата працы і г. д., але злучаныя ніякай аплатай працы ўсе бюшчыствы, якія тварыліся ў радзе нашых судовых органаў, ніяк нельга. У радзе акруг, дзе мы мелі вынішкі разлажэньняў сярод адказнейшых судовых працаўнікоў, трэба сказаць, што сама лінія нашай судовай працы была накіраваная. Вельмі часта прапусьцілі вельмі лёгкіх, каго належала-б засудзіць, прапусьцілі па меркаваньнях і сямейнасці, і некаторага матэрыяльнага парадку.

У адміністрацыйным апарате у нас таксама багата сур'ёзных зьяўленьняў.

ацэньвалі наш апарат. Што мы мелі? Мы мелі (у газетах гэта публікавалася) у кожнай акрузе амаль па раёне ці па некалькіх раёнах, дзе кіраўнічая верхавіна разлажылася: плешчаніцкая справа, буда-кашалеўская справа, потым справы ў Бешанковічах, Чашніках, Суражы і прым радзе іншых месц. Гэта я кажу наконт партыйнага апарату.

У большасці гэтых выпадкаў мы мелі справу, перш за ўсё, са зьявішчамі бытавога парадку: п'янства, самейнасць унутры кіраўнічых груп і ўсякія іншыя рэчы і, зразумела, у сувязі з гэтым знаходзіцца скрыўленьне ўсёй нашай палітычнай лініі. Бешанковіцкі райвыканком быў кулацкім райвыканкомам, вёў яўна кулацкую палітыку. Гэта зусім ясна. Таварышы выдзяляе жорстка наступілі: 4-х чалавек членаў партыі арыштавалі. Жорстка наступілі, але правільна.

Справа, зразумела, ня толькі ў бытавой распушчэнасці, у бытавым разлажэньні—гэта толькі знадворная форма. Лічэньне гэтай хваробы—хваробы скрыўленьня класовай лініі—толькі ў строгай жорсткай самакрытыцы, у рашучых мерах у адносінах да тых, якія правілаваціліся. Калі ў некаторых членаў партыі маюцца такія настроі, што, моў, вельмі жорсткае пакараньне ўжылі, што, можа быць, можна падаць заяву аб зьмякчэньні пакараньня,—бо ў свой час правільнейшы быў добрым чалавекам,—то мне здаецца, што такім настроям трэба даць самы рашучы адпор.

Нарэшце, у гэтых умовах класовай барацьбы, якая абстраецца, нам прыдзецца звярнуць сур'ёзнейшую ўвагу на перавыбары саветаў, якія зраду будучы мець большае значэньне, чым калі-небудзь. Папершае таму, што класавая барацьба зараз абстраецца ў краіне; падругое, у сувязі з самакрытыкай выявілася шмат буйнейшых недахопаў у нашым апарате, і перад партыяй стаіць задача некаторага абнаўленьня нізавога апарату. Нашымі недахопамі, якія выявіліся, відавочна, будзе карыстацца праціўнік для таго, каб папрабаваць прасунуць у органы ўлады сваіх людзей. Класавая барацьба вакол перавыбарчай кампаніі будзе больш вострай, больш сур'ёзнай. Нам трэба прыняць зараз ужо ўсе меры для таго, каб вынікі гэтай барацьбы былі-б выгоды для нас, каб мы пазычылі рабочае класы ўсімі і замацавалі. Што для гэтага трэба зрабіць? Для гэтага трэба зараз-жа заняцца, з аднаго боку, падрыхтоўчай працай да перавыбарчай кампаніі, а з другога боку—зараз-жа сур'ёзна праверыць нашу працу ў бедноты, паленшчыц, аднавіць яе там, дзе яна развалілася. Нам трэба знайсці якіясьці формы лепшай сувязі бедноты з сярэдняцімі масамі.

Два словы аб жанотай працы: жанчына-работніца і пры правядзеньні самакрытыкі і ва ўсёй нашай працы магла-б адыгрываць значна большую ролю, чым яна адыгрывае да гэтага часу. Сярод жюльчых масы мы не разгарнулі працы.

У адміністрацыйным апарате у нас таксама багата сур'ёзных зьяўленьняў.

сказаць, што гэты дакумант выходзіць з аднаго акруговага зямельнага аргану. Значыцца, гэта па ведамстве тав. Прышчэпава, да ведама яго (сьмех).

Але гэта прыводжу, як анекдот. Я думаю, што справа куды сур'ёзней і што справа зараз набыла палітычнае значэньне. Зразумела, я ня ду-

маю тут чытаць мараль наконт школьнасці напіткаў і г. д. Ня ў гэтым справа. Калі-б так толькі пытаньне стаяла, я ня стаў-бы тут гаварыць. Я гавару аб гэтым толькі таму, што гэтыя рэчы прымаюць у нас палітычнае значэньне. Мы маем рад такіх выпадкаў, калі апарат, які цалкам разлажыўся, можна толькі па-

на. ЦК УсеКП(б) прывітаў, што сакратары вытворчых ячэек павінны быць прыроўнены ў сваіх стаўках да кваліфікаваных рабочых данага прадпрыемства. Павінны быць прыняты меры да некаторага паліпшэньня ўсіх іншых груп працаўнікоў для таго, каб даць мажлівасць кіраваць.

У сувязі з гэтым трэба паставіць пытаньне аб нашым ячэйкавым актыве. У нас ёсць нейкія чыноўніцкія бюракрытычныя адносіны да нізавой працы. Калі працаўніку, які знаходзіцца на акруговай працы, прапавуць стаць сакратаром ячэйкі, апартам, то ён страшна крмудзіцца. Ён дойдзе туд не да выключэньня з партыі, але ў ячэйку ня пойдзе—крмудна, бачыце, для яго. А для члена партыі, для большавіка гэта павінна было-б быць самай ганаровай, самай лепшай працай. Вось з такімі адносінамі да нізавой працы трэба пакончыць і такіх чыноўнікаў у партыі, якія згодны працаваць дзе-небудзь за ганаровым стадам, а на масавую працу ня згодны пайсці—пачысціць. Трэба сяго-таго стралянуць, ад гэтага мы не пастрадаем, лепш станем, чымсьцей станем. Нам трэба падняць работу, перш за ўсё, у вытворчых ячэйках, перш за ўсё, там, дзе ідзе гутарня аб арганізацыі вытворчых мас рабочае класы, падняць яе на належную вышыню.

ЦК УсеКП(б) парашуў пайсці на рад вельмі сур'ёзных мерапрыемстваў у гэтых адносінах. ЦК УсеКП(б) паставіў, што трэба стварыць такія ўмовы, каб нізавы партпрацаўнік на працы мог-бы вучыцца, каб ён чытаў, напіраў свае веды. ЦК вынес пакаў, што агульную пастанову, якая зараз распрацоўваецца, аб тым, што сакратаром буйнейшых вытворчых ячэек і раду іншых кіраўнічых партыйных працаўнікоў павінен быць прадстаўлен ачышч водпуску спецыяльным водпуску для вучобы, для кнігі—месяцаў паўтара ці два ў год. Гэта зараз трэба будзе рэалізаваць. Для гэтага намечан водпуск адпаведных сум. Мы павінны будзем разлічыць, як гэта арганізаваць так, каб гэтыя грошы дарма не прападалі. Нізавым працаўніком трэба даць вагу, пэўнае значэньне, гэта група працаўнікоў—сакратары ячэек, арганізатары ячэек, жаноргі, апоргі,—зьяўляецца нашым касцяком, на які мы апіраемся ў кіраўніцтве шырокімі масамі. Акругоны і раённыя апараты быць гэтых зьяўленьняў бясспынны і што-небудзь зрабіць. Гэта трэба зразумець. Трэба на нізавую

У. Нашы задачы

Я думаю, што было-б не перавылічэньнем, каб мы маглі да 1930 году ўцягнуць у партыю тысяч восем новых рабочых. Гэту задачу нам трэба паставіць і вырашэньнем гэтай задачы нам патрэбна заняцца.

Я павінен сказаць, што ў нас якраз на нашых лепшых і буйных прамысловых прадпрыемствах недастаткова і меншая партыйная праслойка, чым на дробных прадпрыемствах. Рад буйных прадпрыемстваў у нас не абхоплен, як належыць. І як гэта ня доўга, у акругах, дзе маля прамысловых прадпрыемстваў, дзе невялікія групы рабочых і на асобныя прадпрыемствы можна звярнуць досыць увагі і ўцягнуць новых рабочых у партыю—у акругах, аказваецца гэтага няма. На гэты момант неабходна будзе звярнуць сур'ёзнейшую ўвагу.

Канчаючы, я хачу спыніцца яшчэ на адным пытаньні, якое мае буйнейшае значэньне для ўсяе нашае працы—пытаньні аб нашых кадрах, аб падрыхтоўцы нашых кадраў. Бюро ЦК ў сваёй працы пайшло па тое, каб значнай групе кіруючых партыйных, саветскіх і гаспадарчых працаўнікоў у гэтым годзе даць мажлівасць вучыцца ў вышэйшых навукальных установах. Я думаю, што гэты момант цяпер мае буйнае палітычнае значэньне, і ня трэба падыходзіць да яго так: «аднаго, другога вызвалілі і дазвалілі вучыцца». Гэта справа няякая, калі мы адпускаем вельмі сур'ёзную групу кіруючых працаўнікоў. Але мы павінны зараз сказаць, што біяз гэтага, без падрыхтоўкі моцнага кіруючага кадру, мы з тымі труднейшымі задачамі, якія перад намі паўстануць, ня справімся.

Таму я лічу неабходным паставіць перад партыяй гэтае пытаньне і думаю, што пленум ухваляць пастанову Бюро ЦК аб водпуску гэтай групы працаўнікоў на вучобу. Але я думаю, што разам з тым нам трэба сказаць, што тыя таварышы, якіх мы з такімі труднасцямі напіроўваем на вучобу, на меры мажлівасці павінны быць звязаны з нашай арганізацыяй і ў асноўнай сваёй частцы па скажэньні вучобы вярнуцца на працу зноў судзі. Наглядным таварыш, якая розніца паміж тым, калі іх накіроўвалі, і тым, калі яны вернуцца. Што мы выграем? Мне здаецца, што мы выйграем вельмі многа.

Гэтай часці злавіць, па часці п'янства, а потым, пакапаўшыся, выкрываеш проста жудасць: і выкарыстоўваньне свайго службовага становішча, і растраты, і палітычнае зрастаньне з акружачым дробна-буржуазным асяродкішчам. Таму трэба зараз звярнуць на гэту акалічнасць сур'ёзнейшую ўвагу.

Я думаю, што было-б не перавылічэньнем, каб мы маглі да 1930 году ўцягнуць у партыю тысяч восем новых рабочых. Гэту задачу нам трэба паставіць і вырашэньнем гэтай задачы нам патрэбна заняцца.

Я павінен сказаць, што ў нас якраз на нашых лепшых і буйных прамысловых прадпрыемствах недастаткова і меншая партыйная праслойка, чым на дробных прадпрыемствах. Рад буйных прадпрыемстваў у нас не абхоплен, як належыць. І як гэта ня доўга, у акругах, дзе маля прамысловых прадпрыемстваў, дзе невялікія групы рабочых і на асобныя прадпрыемствы можна звярнуць досыць увагі і ўцягнуць новых рабочых у партыю—у акругах, аказваецца гэтага няма. На гэты момант неабходна будзе звярнуць сур'ёзнейшую ўвагу.

Канчаючы, я хачу спыніцца яшчэ на адным пытаньні, якое мае буйнейшае значэньне для ўсяе нашае працы—пытаньні аб нашых кадрах, аб падрыхтоўцы нашых кадраў. Бюро ЦК ў сваёй працы пайшло па тое, каб значнай групе кіруючых партыйных, саветскіх і гаспадарчых працаўнікоў у гэтым годзе даць мажлівасць вучыцца ў вышэйшых навукальных установах. Я думаю, што гэты момант цяпер мае буйнае палітычнае значэньне, і ня трэба падыходзіць да яго так: «аднаго, другога вызвалілі і дазвалілі вучыцца». Гэта справа няякая, калі мы адпускаем вельмі сур'ёзную групу кіруючых працаўнікоў. Але мы павінны зараз сказаць, што біяз гэтага, без падрыхтоўкі моцнага кіруючага кадру, мы з тымі труднейшымі задачамі, якія перад намі паўстануць, ня справімся.

Таму я лічу неабходным паставіць перад партыяй гэтае пытаньне і думаю, што пленум ухваляць пастанову Бюро ЦК аб водпуску гэтай групы працаўнікоў на вучобу. Але я думаю, што разам з тым нам трэба сказаць, што тыя таварышы, якіх мы з такімі труднасцямі напіроўваем на вучобу, на меры мажлівасці павінны быць звязаны з нашай арганізацыяй і ў асноўнай сваёй частцы па скажэньні вучобы вярнуцца на працу зноў судзі. Наглядным таварыш, якая розніца паміж тым, калі іх накіроўвалі, і тым, калі яны вернуцца. Што мы выграем? Мне здаецца, што мы выйграем вельмі многа.

(Голас: «Валідай розніца»).

Аб некаторых выніках самакрытыкі

Мы можам канстатаваць на гэтым пленуме, што самакрытыка за гэтыя месяцы дала ўжо значныя станоўчыя вынікі, што ў сувязі з самакрытыкай, якая разгортваецца, узнікліся актыўнасць мас рабочае класа, што гэта актыўнасць членаў нашай партыі. Мы можам канстатаваць таксама, што гэта актыўнасць рабочае класа ішла цалком на рэчывы сацыялістычнага, сур'ёзнага свядомства сацыялістычнага, сур'ёзнага свядомства сацыялістычнага будаўніцтва.

Мы можам таксама канстатаваць, што самакрытыка, якая разгортваецца ўнутры нашай партыі, была цалкам павіравана да палітычнага павіравання партыйнай працы, да адхілення палітычна кіраўніцтва ў асобных з'яўленнях арганізацыі. Яна ўскрыла рад нарываў на целе нашай партыі. Але разам з тым мы павінны рашуча сказаць, што ў цэлым раздэ арганізацыі самакрытыка яшчэ не разгарнулася, не расквалася. Віна за гэта ня можа быць ускладзена на шырокія масы рабочае класа і на шырокія масы членаў нашай партыі. За гэта павінны узняць на сябе віну кіраўнічыя актыўнасці нашай партыі.

У шмат якіх арганізацыях да пытаньня аб самакрытыцы не падыйшлі яшчэ шчыльна. Калі бываеш на мясцох, то адразу адчуваеш вялікую перамену ў гэтай арганізацыі, у якой справа абстаіць ужо добра і людзі якое ўжо ведаюць, што значыць самакрытыка. Дзелавія, добрыя людзі адчуваюць сябе вельмі добра, а яшчэ нескі-два таму назад яны надзвычайна баліліся, як-бы самакрытыка не парушыла вытворчай дысцыпліны, як-бы самакрытыка не разгаліла гаспадарчых працаўнікоў, не дыскредытавала іх... Зараз гэтыя людзі кажуць: «Вось добра, разгаварыліся, сказалі ўсё тое, што на душы было,

а потым стала значна лягчэй, куды больш давер'я паміж масамі і кіраўніком стварылася».

У другіх арганізацыях праходзіць сход актыўна, прысьвечаны самакрытыцы і толькі. Уся актыўнасць там павіравана ў бок палітычнага «скандалу»—як-бы што ня здарылася, як-бы што не парушыла палітычнага ходу працы.

Дзе самакрытыка была праведзена на самой справе—там людзі адчуваюць сябе вельмі добра, а там, дзе ўсё яшчэ баіцца—там масы з'яўляюцца, там масавая ініцыятыва не разгарнулася.

Я павінен паўтарыць зараз тое-ж самае, што гаварыў на майскім пленуме: зразумела, пры разгортванні самакрытыкі, хто-небудзь вылезець, хто-небудзь павінен вылезець, дзеяць гэтага і самакрытыка праводзіцца, каб выдатныя элементы адсяць, каб пазбавіцца ад тых элементаў, якія разлажыліся. Гэта вусім ясна. Але тыя гаспадарчыя працаўнікі, тыя практычныя саветнікі працаўнікі ў любой галіне, якія з'яўляюцца сапраўды членамі нашай партыі па выкананні сваіх абавязкаў, ад самакрытыкі выйграюць. Яны выйграюць давер'е мас. Кіруючы працаўнікі становяцца больш на віду ў мас і будзе карыстацца большым іх давер'ем. Ён будзе працаваць у большым кантакце з масамі і лепш будзе працаваць. Гэта таксама вусім ясна.

Таму трэба ставіць і зараз адной з важнейшых задач—разгортванне самакрытыкі ў поўнай меры. У тых арганізацыях, дзе яна яшчэ не разгарнулася, трэба гэту задачу вырашыць.

Я хачу прыкласці прыклад з відэа-скай працы. Я сёння атрымаў дакумант аб тым, як некаторыя адносіцца да самакрытыкі. Мне т. Арошам прадставіў дакумант,—я яго выкарыстаю, як апошні свежы дакумант з Бешанковіцкага раёну: «Ня было ні малейшага кіраўніцтва ні гаспадарчай, ні саветскай, ні прафесійна-партыйнай работай. На сходзе аргані-

зацы, дзе абгаворвалася дазвадка ЦК УсеКП(б), загадчык АПА Кавалеўскі, які быў у той час намеснікам сакратара, свой даклад з'яўў да сваясартара, тав. Сталін накіраваў супроць апаганьня самакрытыкі. Глушчынне гэта з'яўляецца да таго, што, моў, тав. Сталін прапанаваў быць «паслядзюжнай» а крытыкай. Пасля загадчыка АПА выступіў член партыі народнага суддзя Казлоўскі і з'яўў сваю прамову да тлумачэння артыкулаў Крымінальнага Кодэксу, якія караюць за паклён, надводкачы «неадаровую» трытыку пад паклён».

Вось, таварышы, якое тлумачэнне ў нас ёсць. Гэта ня толькі ў Бешанковічах, гэта ў дзесятках месц.

На пленуме Полацкага акругома было прыкладна такое-ж выступленне намесніка пракурора—выступленне на самакрытыцы, якое разглядае алоўніцтва з пункту погляду артыкулаў Крымінальнага Кодэксу, якія караюць за паклён—правільна яна крытыка ці ня правільна.

Паспрабуй крытыкаваць пасьмя гэтага! Сам пракурор, народны суддзя выступае на партыйным сходзе з разтлумачэннем, што вас, моў, будучы прыцягваць за самакрытыку на такім-то артыкуле.

Я лічу, што такі народны суддзя ня можа быць народным суддзём. (Голас з месца: «Знялі яго!»).

І добра. Але трэба сказаць што і другія на гэтым прыкладзе павінны павучацца. Трэба такія рэчы знішчаць.

Да чаго прыводзіла адсутнічанне самакрытыкі

Калі да пачатку разгортвання самакрытыкі мы абгаворвалі пытаньне аб становішчы нашага апарату гаварылі аб гэтым,—то нам здавалася справа значна лепшай, чым вывілься на самой справе,—мы пра-

пазію нам трэба ўзяць выкарыстаць для таго, каб ачысціць ад кулацкіх элементаў нізавы саветскі апарат. Засьмечанасць гэтага апарату ў некаторых раёнах досыць высокая, досыць вялікая. Відэаплёны пішучы: у Бешанковічах сын кулака быў сакратаром райвыканком.

(Голас з месца: «арыштаваны!»). Арыштаваны зараа, але ён, бізуюмоўна, праводзіў палітыку кулака. У раздэ выпадку мы маем такія-ж прыклады. У надыходзячю выбарчю кампанію трэба будзе быць вельмі асыярожнымі, каб днапардзіць такія з'явілічы.

Зусім ясна, што вырашыць задачы, якія з'яўляюцца з паленшаньнем апарату, можна толькі пры разгортванні нашай удзельна-партыйнай дэмакратыі. Трэба, перш за ўсё, каб у нашай партыі кожны член яе мог сьмецца, ясна і досыць голасна сказаць аб усіх недакахтах, якія ў нас ёсць, раскрыць іх перад сваёй арганізацыяй. Неабходна адхіліць усякі зажим у гэтых адносінах. А ў нас тут ня ўсё яшчэ добра. Неабходна забяспечыць выбарнасць усіх нашых кіруючых партыйных органаў. Выбарнасць не павінна азначаць ні ў якім выпадку паленшаньня партыйнага кіраўніцтва, пагоршаньня партыйнага апарату, ня можа азначаць гэтага пры даволі ўмелым і свядомым правядзеньні яе.

Вось тыя задачы, якія перад намі стаюць. Трэба зварнуць самую сур'ёзную ўвагу на барацьбу з бытавымі скажэннямі, з распушчанасцю, якая ў нас ёсць, з п'янствам, сямейнасцю.

Вось перада мною характэрны дакумант: «Пасля пасаджэння трэба замачыць гадавы плян, колькі даеш грошай» (сьмех). Кажуць, што гэта мае масавы характар. Тут маюцца подліскі ўсіх згодных (сьмех). Толькі ў некаторых няма грошай—і яны кажуць, што патрэбен аванс; некаторыя прапанаваюць да лік аднаведнае ўстанавы (сьмех). Я павінен

удзельна актыўнасці жаночых мас— кампанія на перавыбарках дэлегацыі сходаў—павінна прайсці, як агульная партыйная кампанія. Ні ў якім выпадку не павінна дапусціць, каб гэта работа праводзілася толькі сісамі жападдаю. Пры гэтай умове яна агульнага палітычнага значэння ня прыме, а становіцца проста перавыбарамі дэлегацыі сходаў.

Я павінен сказаць, што нам вельмі сур'ёзна трэба паставіць пытаньне аб вылучэнні жаночых кадраў. ЦК УсеКП(б) прыняў у сувязі з гэтым аднаведную паставу аб вылучэнні камуністак на кіраўнічю саветскую, партыйную і прафсаюзную работу. Нам у выкананьне гэтай дырэктывы ЦК трэба падумаць аб тым, як у сябе вырашыць гэту задачу.

Некалькі слоў аб нашым партыйным апарате, росыце партыі і т. п. рэчых. Наш партыйны апарат зніў да верху за апошні час значна змяніўся і абнавіўся. У некаторай частцы ён змяніўся і абнавіўся ў сувязі з адыходам на вучобу, вылучэннем і г. д. У некаторай частцы ён змяніўся ў сувязі з выключэннем недакахтатаў. Першае—добра, другое—таксама добра... (сьмех). У агульным і цэлым наш партыйны апарат ня дрэнны, гэты апарат здольны і можа справіцца з найцяжэйшымі задачамі, якія перад намі стаюць. Але нам трэба зараз яшчэ раз паставіць пытаньне аб палітычным апарату.

Сур'ёзнай перашкодай да ажыццяўлення гэтага паленшаньня з'яўляецца тая акалічнасць, што нашы партыйныя працаўнікі на прадпрыемствах ставяцца ў матэрыяльных адносінах у горшае становішча, чым яны былі каля варштату. ЦК УсеКП(б) паставіў, што ў адносінах да вытворчых ітэек гэта паленшаньне павінна быць зме-

гэта пытаньне аб перавыбарках партыі. Мы за апошні год прынялі партыю досыць значную групу рабочых. На 1-ае чэрвеня гэтага году ў нашай партыі лічылася ўсяго членаў і кандыдатаў—31.694 чал. без ваісковых таварышоў. Значыцца, мы ўзрасталі прыкладна на 8.000 за год. Гэта рост досыць значны, але гэты рост няроўнамерна размяркоўваецца на наўгоддзях і чвэртках. Найбольшы рост даў канец 1927 году—Кастрычнікаўскі заклік. Першая частка гэтага году трымалася яшчэ на вышнім, у другой частцы мы маем буйнейшы ўпад. Актыўнасць нашай партыі ў справе вярбоўкі новых членаў і ў самым прыліве—упала. Я кажу, таварышы, аб тым, што задачай кожнага з нас з'яўляецца вербаваць новых членаў партыі.

Гэта старая бальшавіцкая ісцына была атрачана намі. Мы яе зараз аднаўляем. Задачай кожнага пртыіца з'яўляецца вербаваць новых членаў партыі. Гэтым ён апазвае свой уплыў на акружаючае асяроддзішча.

Разам з тым, нам трэба падумаць над тым, наколькі мы выканалі і наколькі мы выконваем дырэктыву аднаго з пленумаў ЦК УсеКП(б) паводле таго, што ў гэтым годзе большая палова партыі павінна складацца з рабочых ад варштату.

Зразумела, і ў надыходзячым годзе мы ня зможам гэту задачу вырашыць поўнасцю, але нам трэба будзе дабіцца гэтага. Мы зараз маем у партыі 38 проц. рабочых ад варштату.

(Рыжю: «Па асобных арганізацыях 50 проц.»).

Тав. Рыжю, калі ты возьмеш асобныя ітэкі, то можа быць і 90%. Мы ня можам зараз дабіцца 50 проц., але нам трэба дабіцца таго, каб 43-44 проц. было-б у нашай партыі рабочых ад варштату. Гэта задача рэальная, якая павінна быць выкана-

Калі-жа, і павінен сказаць, што буйноў і сур'ёзную ролю адіравае пытаньне аб палітычным выхаванні нашых партыйных арганізацыяў. Зараз больш чым калі-небудзь ва ўмовах ускладняюцца міжнародных і класовых абставін вымагаецца ўдзельна тэарытычна і культурнага ўзроўню членаў нашай партыі.

Таму нам трэба сканцэнтравать увагу членаў партыі на раздэ буйных тэарытычных пытаньняў, якія зараз стаюць перад намі, трэба выкарыстаць толькі што прыняты праграму Камінтэрну для таго, каб ўвесці членаў нашай партыі ў кожную частку гэтага года тэарытычныя пытаньняў, якія зараз стаюць перад намі.

Не сакрэт, што ў галіне тэорыі вельмі многія з прысутных тут бытаюцца паміж трох осен. І для большасці партыі вялізарныя праблемы, якія паставіліся былі на кангрэсе Камінтэрну, з'яўляюцца кнігаю за само ітэаткам. Мы да гэтых праблэм не падыйшлі. Трэба ўцягнуць зараз нашы партыйныя арганізацыі ў абгаворыненне сур'ёзных палітычных і тэарытычных пытаньняў. Наш агульны палітычны ўзровень павінен быць узняты, павялічае чупыць павінна быць завостраны, кожны павінен ведаць і ўразаумець, што класавая барацьба ідзе, і ў гэтай класавай барацьбе ён павінен быць актыўным удзельнікам, песьціць бязлітасна баарцьбу супроць усіх скрываўленняў нашай лініі. Вось тое, што нам зараз трэба для ўмацавання нашых партыйных радоў, для посылкі нашага партыйнага будаўніцтва.

(Гучныя воплескі).

Надыходзіць дзесяцігодзьдзе існавання БССР Трэба пачаць падрыхтоўку да свята

VI-ая Паўночна-Заходняя абласная канферэнцыя камуністычнай партыі, якая адбылася ў Смаленску 30-га снежня 1918 году, выказалася за ўтварэнне незалежнай Беларускай Сацыялістычнай Саветскай Рэспублікі.

1-га студзеня 1919 году ў горах Смаленску была ўрачыста абвешчана незалежная Беларуска-Сацыялістычная Саветская Рэспубліка і ўтвораны Часовы Рэвалюцыйны Рабоча-Селянскі Урад Беларусі. Урад гэты 1-га студзеня 1919 году выдаў маніфэст да ўсіх працоўных і чырвонаармейцаў з заклікам да змаганьня, да абароны Беларусі, на якую пасядала беларуская армія паноў ашарніцкай і капіталістычых, за сьцінамі якіх стаялі магутныя яшчэ буржуазныя краіны.

Беларусь, якая на працягу стагоддзю прыгнэталася польскай, а потым расійскай вялікадзяржаўнасцю, дзякуючы вялікай Кастрычнікавай рэвалюцыі,—стала вольнай саветскай краінай.

Пад націскам Чырвонае арміі і чырвоных партызанаў тэрыторыя Беларусі па тала ачышчэння ад беларускіх баля. Усе прадпрыемствы, фабрыкі і заводы пераходзілі ў ру-

кі рабочых, а зямлі—у рукі працоўнага сялянства. Народная гаспадарка Беларусі, вызваленая з кірвоў царскіх чыноўнікаў і мясцовых абшарнікаў, была ўзята моцна працоўнымі ў свае рукі і пачала павольна ажываць.

Але ў жніўні месяцы 1919 году Беларусь зноў захватываецца беларускімі банды. Тэрыторыя Беларусі зноў апынулася пад беларускім акупацыйным прыгонам. Больш страшным і цяжкім, чымся ў пачатку 1919 году. Адзінаццаць месяцаў стагнала наша старонка ад зьдэкаў і гвалтаў пагоў, якія нішчылі і зьдэкавалі з усёго, што толькі пападалася ім пад руку.

У ліпені месяцы 1920 году гораічным магутным націскам нашай Чырвонай Рабоча-Селянскай арміі беларускія акупанты былі адкінуты далёка за межы Беларусі.

1-га жніўня 1920 году Беларускі Саветскі Урад выдаў адозву да ўсіх працоўных Беларусі, у якой адначалася аднаўленьне ўлады рабочых і сялян на вызваленай ад паноў тэрыторыі Беларусі.

Саветская Беларусь, якая з'яўляецца ўходзячай часткай этнаграфічнай Беларусі, з уладай рабочых і

бяднейшых сялян прыступае пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі бальшавікоў, да сацыялістычнага будаўніцтва.

30-га снежня 1923 году міне дзесяць год з тае пары, як была абвешчана і існуе Беларуска-Сацыялістычная Саветская Рэспубліка.

За дзесяць год свайго існавання БССР значна ўзмацнілася палітычна і эканамічна, а таксама дасягнула вялікіх посьпехаў у галіне нацыянальна-культурнага развіцця. Гаспадарка Беларусі значна перавысіла даваенны ўзровень. Разбураная прамысловасць адноўлена, ідзе пабудова новых моцных фабрык і заводаў. Сельская гаспадарка наўхільна расыце, вёска зямлянарадкаецца і пераходзіць да больш інтэнсіўных форм вядзеньня свайго гаспадаркі. Колькасць калектывных гаспадарак павялічылася, а якасць іх паліпшаецца. З ростам народнага гаспадаркі расыце добрыбыт, а разам з ім—і культура працоўных мас.

Саветская ўлада правільна вырашыла нацыянальнае пытаньне адносна ўсіх нацыянальнасцяў на тэрыторыі БССР. Усе працоўныя БССР, незалежна ад іх нацыянальнасці, карыстаюцца аднолькавы-

мі правамі як палітычнымі, эканамічнымі, так і ў галіне культуры і будаўніцтва. Нацменнасці БССР абслугоўваюцца на іх роднай мове дзяржаўнымі ўстановамі, грамадскімі арганізацыямі, школай, тэатрам і г. д.

Нацыянальныя супярэчнасці ў нашай краіне зусім не адчуваюцца. Ні адна буржуазная краіна свята ня вырашыла і па самой сваёй істоты не можа так вырашыць нацыянальнае пытаньня, як гэта зрабіла саветская ўлада пад кіраўніцтвам камуністычнае партыі на падставе дыктатуры пралетарыату.

У 1923 годзе Беларуска-Сацыялістычная Саветская Рэспубліка добраахвотна ўвайшла ў склад Саюзу Саветскіх Сацыялістычных Рэспублік, як вольная і роўная з другімі рэспублікамі і народамі нашага СССР.

У выніку гэтага аб'яднаньня ў адну сям'ю народаў—СССР—усіх вызваленых Кастрычнікавай рэвалюцыяй з-пад ярма панові, Беларусь пры дапамозе СССР тэрыторыяльна пашырлася, яшчэ больш ўзмацнілася палітычна, гаспадарча і культурна.

Дзесяцігодзьдзе існавання Беларускай Сацыялістычнай Саветскай

Рэспублікі—ёсць свята ўсіх працоўных, і гэты вялікі гістарычны дзень трэба належным чынам адзначыць.

Утвораная Прэзідыумам ЦВК БССР камісія на падрыхтоўцы святавання дзесяцігодзьдзя існавання БССР, вызначыла рад аднаведных мерапрыемстваў для адзначэння гэтага вялікага свята працоўных Беларусі.

Кампанія на святавання будзе праводзіцца на працягу аднаго тыдня, пачынаючы ад 30-га снежня 6 г.—дня абвешчэння БССР. Святая павінна праходзіць пад лэзунгам падыцяі і ўзмацнення гаспадаркі і культуры краіны, а таксама ўзмацнення Чырвонай арміі і абаронадзельнасці Саветскага Саюзу, што забяспечыць нам магчымасць мірнага будаўніцтва.

30-га снежня 6 г. 1-га студзеня 1929 г. у гарадох і вясковых цэнтрах будуць арганізаваны, прысьвечаны ўтварэнню БССР, урачыстыя пасаджэнні партыйных, саветскіх і прафесіянальных арганізацыяў з удзелам прадстаўнікоў Чырвонае арміі.

У часе святавання на прадпрыемствах, у клубах, установах і школах гарадоў і вёсак павінны быць

арганізаваны вечары з дакладамі і ўспамінамі аб барацьбе за БССР. Наогул у правядзеньне свята дзесяцігоддзя БССР павінны быць уцягнуты самыя шырокія колы рабоча-сялянскіх мас і Чырвонай арміі.

Усе этапы барацьбы рабочых і сялян за ўладу Саветаў заўсёды знаходзілі і знаходзяць свой адбітак у пралетарскім мастацтве; таму барацьба за ўтварэнне БССР і важнейшыя этапы сацыялістычнага будаўніцтва ў ёй на працягу дзесяці год павінны таксама знайсці сваё асвятленьне і адбітак у нашым мастацтве.

Камісія на падрыхтоўцы святавання дзесяцігоддзя БССР паставіла выдаць на чатырох мовах (беларускай, расійскай, яўрэйскай і польскай) зборнік «Дзесяць гадоў БССР». Наркамасветы даручана выдаць папулярную брашуру для піжэйшых школ, прысьвечаную дзесяцігоддзю БССР.

Незалежна ад гэтага, мы ўпэўнены, што ўсе беларускія пралетарскія мастацкія сілы—дзісьменьнікі, мастакі, артысты і г. д.—прымуць самы актыўны ўдзел у папулярных святах і нашых дасягненнях за дзесяць год шляхам выдання

аднаведных мастацкіх твораў, карцін і г. д.

У асвятленьні свята і нашых дасягненняў у сацыялістычным будаўніцтве мы надаем асаблівае значэнне ролі нашага друку. Нашы газеты пазіны папулярна свята свята дзесяцігоддзя БССР, асвятляць усе мерапрыемствы на падрыхтоўцы да святавання, а потым даць апісанні таго, як і дзе свята было праведзена. Найбольш выразныя моманты святавання, бязумоўна, апыдуць сваё месца і на старонках агульна-сялянскага друку.

Акруговыя і раённыя выканаўчыя камітэты і гарадскія саветы павінны гараз-жа арганізаваць камісіі на падрыхтоўцы святавання дзесяцігоддзя БССР.

Трэба, каб свята дзесяцігоддзя ўтварэння і абвешчэння БССР знайшло свой адбітак ва ўсіх галінах нашага будаўніцтва і жыцця і было адзначана ў памяці ўсіх працоўных, а таксама і будучых пакаленняў нашай краіны, як вялікі гістарычны дзень, як адна з этапаў барацьбы сусветнага пралетарыату пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі—за сацыялістычны лад.

А. ХАЦЕВІЧ.

...милосердны арганізацыі нямецкай с.-д. партыі парахвалі падтрымаць кампанію нямецкай камуністычнай партыі за ўсенароднае галасаванне, наўраці нацыю вышэйшых арганізацый с.-д.

...у нямецкую камуністычную партыю. Сярод ужо папулярных у нямецкую камуністычную партыю ёсць шмат былых службовых асоб нямецкай с.-д. партыі.

...у італьянскую і французскую да ведама і выкаранення. Цяпер пры дапамозе паліцыі і шпікаў гэтая адрэдка пачае будзе праводзіць па іх словах «задарульненне» ў масавай культуры асветнай пераваж-

...праме англа-французскай манарыі зьяўляюцца буйнымі за Усе 10 год У мануфактурных прымаюцца ўдзел каля 50.000 салдат, што руйніцца палове ўсяго сілкіа нямецкага рэйхсвэрэ.

...іх вымітаць чырвонай мадой усіх паяскіх папяхочу і падлізнікаў з сваіх рэвалюцыйных радоў.

...Дзяржымда агульна вядомыя факты. Дзяржымда вецтва СССР мае ў Польшчы некалькі кіляметраў, у тым ліку выдавецтва «Роскія» і кініны склад вайкоўнага міністэрства, які выпісваюць ад Дзярж-

...ВАРШАВА, 10. Прыбыла нямецкая вясельні гандлёвага дагавору, на чале з былым міністрам народнае гаспадаркі Тэрэсам.

Пасля сканчэння жэнейскага торгу Нямеччына незадоволена вынікамі перагавораў з Брыянам АБУРЭНЬНЕ ПОЛЬСКАГА ДРУКУ

Халодны душ для нямецкай дэлегацыі

ЖЭНЕВА, 10. На пленуме Лігі Нацый Брыян рэка крытыкаваў выступленне па пытанні аб разброенні, зацвярджаючы, што Нямеччына мае «важкую палітычную вясонню магучасць». У палітычных колах гэта прамова называюць «халодным душам для нямецкай дэлегацыі» і бачыць у ёй канчатковы доказ таго, што пераходны перагаворы ў Жэневе аб спыненні акупацыі Рэйнскай краіны не прывядуць ні да якіх вынікаў.

Гутаркі аб канцы франка-нямецкага збліжэння

БЭРЛІН, 10. «Дэйтше Альгемайне Цейтунг» жарым шрыфтам друкуе на галоўным месцы тэлеграму свайго галоўнага рэдактара Клейна, які паведамляе, што прамова Брыяна па пленуме Лігі Нацый зрабіла ўражанне магучага ўдару молатам па будынку франка-нямецкай палітыкі збліжэння, і што яна зруйнавала ўсё створанае за апошнія гады.

Па словах «Ловаль Ампфегер», цяжка прадставіць сабе больш агрэсіўную прамову па адрасе Нямеччыны. Газета «Ахт ур абенд блатт» піша: «У колах нямецкай дэлегацыі ў Жэневе прамова Брыяна зрабіла ашаламляючае ўражанне. У вясельных колах ідзе нават гутарка аб канцы франка-нямецкай палітыкі збліжэння».

«Жывы інтарэс» да парламэнту народаў

У буржуазных газетчыкаў уважліва ў звячэй перад кожнай сесіяй Лігі Нацый асцерагаюць публіку ад вельмі румовых надзей. Так было і на гэты раз. Нават нямецкі друк, зааўляючы аб намерах Нямеччыны паостаць пытанне аб эвакуацыі Рэйнскай краіны, тут-жа панорма дабаўляў, што на мае намонт гэтага ніякіх асобных ілюзіяў. Харантарна, што аб пасяджэннях Лігі Нацый, як танкавой, і ў асабліваасці яе пленумах, ніхто ў даным выпадку і не ўспамінае. Гэтыя славесныя прытыкаваны даўно згубілі ўсюкую цану. Увесь інтарэс канцэнтруецца на закулісных перагаворах зьехаўшыхся ў Жэневу міністраў.

У самым-жа «парламанце народаў» справа ўжо дайшла да таго, што адно пасяджэнне прышлося закрыць і перанясці на наступны дзень, з прычыны «адсутнасці жадаючых узвучыць слова». Гэта даволі яркава паназвае, які «жывы інтарэс» праяўляюць члены Лігі да сваіх выскіх абавязкаў. Мюлер, гэты «слова для Жэневы чалавек», — як яго ахарантырызавала адна газета, — можа цяпер на Уласным волячце пераканацца, што часам самае гарачае пажаданне дзейнічаць «прыманіцельна да подлабчы» яшчэ не забяспечыла рэальных поспехаў на міжнароднай арэне.

Паражэнне польскае дэлегацыі ў Жэневе

ВАРШАВА, 10. Рабочыя рады Лігі Нацый у польска-літоўскім пытанні і прыняцце прапановы Вальдэмараса аб скліку польска-літоўскай камітэты ў Кенігсберге на 3 лістапада ацэнююцца ў варшавскіх палітычных колах, як паражэнне польскай дэлегацыі.

Кракаўская газета «Час» залуляе: «Бруксаварства Вальдэмараса пачынае быць наглядзе канец. Аўтарытэт польскае дэлегацыі не дазалець цягнуць больш гэту гульню». «Пішэ-мэнд Вечорны» падкрэслівае, што «Ліга Нацый бяспрытна нават у адносінах да Вальдэмараса».

Пытанне аб Аўстрыі

ВЕНА, 10. У аўстрыйскіх палітычных колах ажыўлена абмяркоўваюць звесткі аб перагаворах аўстрыйскага канцлера Зейнля з Брыянам і Лангвэдам. Усе маркуюць, што прадажам перагавораў былі пытанні аб далучэнні Аўстрыі да Нямеччыны і аб новай замежнай паліцыі.

Сяродле слоў месага друку, Зейнль у перагаворах падкрэсліў, што самастойнае існаванне Аўстрыі магчыма толькі ў выпадку прадастаўлення ёй новай назвы. Брыян-жа патрабуе за падтрыманне аўстрыйскіх дамаганьняў аб пазіцыі спынення руху на карысць далучэння Аўстрыі да Нямеччыны.

ЛЕНДАН. Група саваражымых (Індыйскіх нацыяналістыч) рашыла арганізаваць новую палітычную арганізацыю, якая будзе дамагацца поўнае незалежнасці Індыі.

ЖЭНЕВА. Просьба Кітаю аб прызнанні за ім права на пераабранне ў Раду Лігі Нацый адхілена.

ЛЕНДАН. У выніку забастоўкі партавых рабочых у Аўстраліі баяцца поўнай астанаўкі судакходства.

ВАШЫНГТОН. Баўгарыя, Грэцыя, Турцыя, Літва, Нікарагуа і Гаатэмала паведамілі дзяржаўны дэпартамант аб сваім намеры далучыцца да пенту Келёга.

ЛЕНДАН. Чатыры буйнейшых напальні ў Дэргеме, Іоркшыры, Дэрбшыры, Лейтэршыры звольнілі 5.040 рабочых. Звальненне выклікана спрабаю рацыяналізаваць вугальную прамысловасць. Уласны адзін з напальняў—удзельнік перагавораў аб «міры ў прамысловасці».

СОФІЯ. У Баўгарыі, у сувязі з абвясціваннем МЮД'у, арыштаваны каля 25 прадастаўнікоў рабочай моладзі. Арыштаваны аздаюцца оуду на падставе закону аб «ахопе дзяржавы».

ВЕНА. Закрыўся венскі кірмаш. Савецкі павільён кірмашу, які штодня наведвалі ад 10 да 15.000 асоб, выклікаў агульную зацікаўленасць.

Па Савецкім Саюзе

Талстоўскія дні пачаліся

Святкаванне ў Яснай Паляне

ТУЛА, 10. Сёння ў Яснай Паляне пачаўся тыдзень паміж Талстоа. А 9-й годзіне раніцы з асна-паліскага дому рудаласа да магіл працэсія школьнікаў, сялян, экскурсантшаў і сваякоў Талстоа. Пасля ўступнага слова прадастаўніка асна-паліскай працоўнай інтэлігенцыі, дачка пісьменніка Аляксандра Львоўна прачытала адрыўкі з «Круга чтэння». Затым некалькі сучнаў дэкламавалі вершы ў памяць Талстоа. Вартаўнік школы і сляхкіка—сучаснікі Талстоа—гаварылі аб яго жыцці і навучанні. Паміж Тулай і Яснай Палянай наладжаны рэгулярныя аўтабусныя зносіны.

Супроць рэлігійнага дурману

Пры ўсеццпс абдылася нарада ЦК прафсаюзаў па пытанні антырэлігійнай прапаганды. З дакладам ад цэнтральнага савету саюзу блэбжоніскай выступіў тав. Алігчук, які паведаміў, што за апошні час царкоўнікі і сектанты ўзмацнілі сваё наступленне, карыстаючыся адсталасцю некаторых слаў рабочай масы.

Прадастаўнікі ЦК прафсаюзаў, уважліва вяджачыся з вынікамі дакладчыка, прынялі практычныя прапановы, якія зводзяцца да таго, што ўсеццпс і прафсаюзы навіны безадкладна прыступіць да падрыхтоўкі прафсаюзнага актыву для адзіння антырэлігійнай прапаганды сярод рабочай масы. Акрамя таго, пытанні антырэлігійнай прапаганды павінны быць уключаны ў праграмы наладжаных прафсаюзамі курсаў для прафработнікаў.

ВАПНЯКОВАЕ УГНАЕНЬНЕ

Нар. кам. земляробства РСФСР т. Кубак звярнуўся з лістом да земарнага вытворцаў раённай, указваючы ім на неабходнасць шырока скарыстаць вапняк у якасці ўгнаення. На нячорназёмных землях вапняковае ўгнаенне ў першы-жа гады дае значнае павышэнне ўраджайнасці.

Рабочыя змагаюцца з гарэпкаю

НОЎГАРАД, 10. У рабочым раёне ў Селіччах па жадаўніцтве рабочых закрыта вінная крама і піўня.

Дзе шукаць Амурдзэна? ЛІСТ АМЭРЫКАНСКАГА АЭРА-КЛЮБУ

МАСКВА, 10. Амерыканскі навуковы аэра-клуб звярнуўся з лістом да камітэта па аказанні дапамогі дыржаблю «Італія» і Амурдзэну, у якім выказвае свае меркаванні аб месцазнаходжанні Амурдзэна і групы Алесавандры. У лісьце гаворыцца:

«Найбольш пэўнае месца знаходжанне,—поўнач і паўночны ўсход ад выскі Эдж, паблізу або ў вагоні Ольгі, прыкладна, на шырыні 78 градусаў паўночнай шырыні і 28 градусаў усходняй даўжыні. Амурдзэна і яго людзі, праўдападобна, будуць знойдзены на плавучым льду.

Падлічыўшы адлегласць, на якую перамясціліся льды з 8 жніўня, якія тамі былі атрыманы гэта весткі, вы зможаце атрымаць больш дакладнае становішча да моманту вашых пошукаў. Група «Італія» мяркуецца ў адлегласці каля 70 міль на ўсход ад месца левадзеньня».

«Мы жадзем вітаваць Савецкі Саюз,—гаворыцца далей у лісьце,—з дасканалай работай, выкананай дагэту для выратавання экіпажу «Італія», і пажадаць поспеху ў далейшых пошуках капітана Амурдзэна і яго плаці спадарожнікаў. Дына Расія кінувася ад усяго сэрца на дапамогу, скарыстаўшы ўсе свае рэсурсы, якія яна мела. Хвала ёй і яе авіятарам, мэраком і вучоным».

У заключэнне ў лісьце ўказваецца, што па паведамленнях друку, «Брасін» і яго правадзіць пошукі на ўсход ад Швінбэргову. З гэтага паваду аэра-клуб піша: «Гэта явэр та я млоповасць, якую мы радзім старанна даследваць».

Гэта інфармацыя амерыканскага аэра-клубу перадава праф. Самайловічу.

Прыпёт т. Чухноўскага

ЛЕДАКОЛ «БРАСІН», 10. Сёння ў 12 гадз. 09 хв. у Вэвэрлізунд прыляцеў Чухноўскі.

Талстоўскія дні за граніцай

ВЕНА, 10. Увесь аўстрыйскі, вэргерскі і балканскі друк вымяшчае да гэтагодзья з дня нараджэння Талстога падрабязны артыкул. Многія газеты вышлі і спецыяльныя дадаткі, якія прысьвечаны творчасці Талстоа. Аўстрыйскія т-вы народнае асветы учора правялі талстоўскія вечары.

Што паказвае праверка выканання калдагавароў

Асноўныя парушэнні—у галіне аховы працы

У рабочых папяровай прамысловасці калдагавары на паперы

Цэнтральнае праўленне саюзу рабочых папяровай прамысловасці запытала фабкомы сваіх прадпрыемстваў адносна выканання калдагавароў. Адказы атрымаліся досыць хутка, і кожны з іх з гораху канстатаваў, што адміністрацыя досыць такі нядбайна адносіцца да сваіх абяцанняў, што зафіксаваны ў калдагаворы.

Падамо некалькі вытрымак.

Фабком фабрыкі «Герой Працы» паведамляе: спэцвопратка выдаецца са спазьненнем, у цэхах няма гатаванай вады, невыстарчальна колькасць умывальнікаў, ня выконваецца пункт аб прадастаўленні 42-гадзіннага адпачынку членам інжынерна-тэхнічнай сэкцыі. Няправільна ўлічваюцца прастоі з-за нястачы пары. Гэта выклікае няправільныя разлікі з рабочымі.

Фабком «Чырвонае Зоркі» (Чапнікі, Віцебскай акругі) паведамляе, што спэцвопратка выдаецца са спазьненнем, пры баках з гатаванай вадою пляма кубкаў, няма мыла, вентыляцыя дрэнна працуе і часткова не адрамантавана, няма цёплых уборных і г. д.

З фабрыкі «Спартак» пішуць: няма ручнікоў, рабочыя, якія вы-

Швайнікі бяз спэцвопраткі

Калісьці гаварылі, што ўсе швайні ходзяць бяз богаў. Гэтую прыказку трэба вярзе змяніць. Праверка выканання калдагавароў па Меншві і швайнімайстэрні БСІКА паказала, што самым галоўным кваравітым пытаннем зьяўляецца адсутнасць спэцвопраткі. У Меншві спэцвопратка выдана з вялікім спазьненнем, а 200 новых рабочых зусім яе не атрымалі. У швайнай майстэрні БСІКА спэцвопратка паогул ня выдана.

Здавалася-б, няма нічога лягчэйшага—у сваёй-жа майстэрні папыць рабочым спэцвопратку. Але аказваецца, што ў гэтых адносінах швайнікі падобны да ўсіх іншых кваліфікацый.

Але акрамя спэцвопраткі маюцца яшчэ парушэнні калдагавароў. Так, у Меншві ня выкаранены пункт дагавору аб вентыляцыях і умывальніках. Зарплата часта выдаецца са спазьненнем. У майстэрні БСІКА рабочым ня плаціцца ровніца ў зароботку пры перакладанні з адной працы на другую. Адміністрацыя майстэрні БСІКА таксама алмаўлялася плаціць рабочым за прастоі не па іх віну. Пры тым адміністрацыя вясулава ў сваё апраўданне вельмі аргінальны матыў: «Мы не плацілі таму, што рабочыя не патрабавалі». Гэта значыць, што калі ў майстэрні працуюць такія рабочыя, у якіх не хапае сямеласці патрабаваль, дык ім і плаціць ня трэба. Навошта тады заключалі калдагавор?

На кардоннай фабрыцы імя Леніна ў Пухавічах часовым рабочым ня выдана спэцвопратка.

Цэнтральнае праўленне саюзу прапанавала гаспадарнікам усіх гэтых прадпрыемстваў пасыпацца з выкананнем калдагавароў, у процілеглым выпадку... прыдзецца ўжыць рашучыя меры.

Прафсаюзы. Швайні.

ГРУЗЧЫКІ ПАТРАБУЮЦЬ

Кантроль над выкананнем калдагавароў у грузчыкаў ускладняецца тым, што арцелі грузчыкаў раскіданы па ўсёй Беларусі. Гэтым карыстаюцца адміністрацыі і ня сьцішваюцца з выкананнем калдагавароў.

Возьмем тры найбольш буйныя арганізацыі: Заходні, МВВ і Паўднёва-Заходняя чыгункі.

Па МВВ і Зах. чыг. ня выконваецца пункт калдагавору аб устаўленні цвёрдлага штату грузчыкаў у залежнасці ад грузаваарту. Для пагрузачных работ адміністрацыя часта запрашае сялян, з прычыны чаго заробатная плата грузчыкаў, асабліва на дробных станцыях, моцна зьніжаецца.

Моцна дае сябе адчуваць адсутнасць прыстасавання да пагрузачна-разгрузачных работ. Калі на Зах. чыг. гэтая зьява носіць выпадковы характар, то на МВВ чыг. яшчэ да гэтага часу адчуваецца востры недахоп прыстасавання—ня толькі на дробных станцыях, але і на такіх станцыях, як Менск, Віцебск, Ворша, Полацак.

На гэ-жа МВВ чыг. рабочыя шмат дэрыць з-за адсутнасці памяшкання для чакання. Хаця праўленне чыгункі і намеріла плян пабудовы чакальняў па радзе станцый, але плян гэты алячпыдаўляецца вельмі марудна. Таму няма дзе праводзіць якую-небудзь культурачу.

Тыя-ж самыя недахопы маюцца і на Паўднёва-Заходняй чыгунцы. Тут становішча ускладняецца яшчэ тым, што ўземаадносіны адміністрацараў з прафсаюзам ня вусім нармальныя. Досыць успомніць той факт, што

перагаворы аб пераважчэнні калдагавору дагэтуліся больш 2-х месяцаў і прадастаўнік саюзу прымушаны быў нават паехаць у Кіеў, дзе знаходзіцца праўленне чыгункі, ня глядзячы на тое, што гэтая чыгунка абхапляе па Беларусі (у Мазырскай акрузе) усяго толькі 3 станцыі.

У чэрвені месяцы саюз трансраб заключыў калектыўны дагавор з праўленнем Дняпроўскага дзяржапраходства. Дагавор абхаляе прыстані, што знаходзяцца на тэрыторыі Беларусі. Адміністрацыя праходства ніяк ня можа ўсвядоміць сабе, што выкананне дагавору для яе абавязкова. Праверка выканання калдагавору выкрыла, што на некаторых прыстанях не ўстаноўлены цвёрдыя штаты грузчыкаў, былі паасобныя выпадкі парушэння расцэнак. На буйной прыстані ў Гомелі адміністрацыя пачыла магчымым, ігнараваць дагавор, уважыўшы ўводу ў рабочымі—членамі саюзу воднікаў, і змяніла паасобныя расцэнкі, устаноўленыя калдагаворам саюзу трансраб. Спэцвопратка выдана са спазьненнем. Правільны ўнутраны распарадак амаль усяды адсутнічаюць. Парушаецца дагавор адносна аховы працы.

Цэнтральнае праўленне саюзу было прымушана камаандыраваць свайго прадастаўніка ў найбольш буйныя месцы вытворчасці пагрузачных прац і толькі такім чынам удалося зьнішчыць некаторыя ненармальнасці.

Цяжка праца грузчыкаў патрабуе да сябе больш увагі. Прафарганізацыя павінна ўжыць рашучыя меры, каб калдагавары акуратна выконваліся.

Рабочая кляса змяла шахцінскіх шкоднікаў. Адказам на проіскі шкоднікаў будзе дружная падпіска на 2-ю пазыку індустрыялізацыі

2-я пазыка індустрыялізацыі

Што далі спаборніцтвы ў Віцебску

Звыш 1 мільёну руб.

На першым месцы завод імя Бэбеля

ВІЦЕБСК. (Уласны нар.). Да 10-га верасня сума падпісі на пазыку на горадзе дасягнула 1.030.000 руб.

Па суме падпісі ўперадзе ідуць калектывы заводаў: імя Бэбеля, які даў 128 проц. месячнага фонду зарплат і 100 проц. рабочых падпісчыкаў, і «Вызваленая праца», дзе падпіска дасягнула 110 проц. месячнае зарплаты.

Завод «Чырвоны Металісты» даў 95 проц. зарплат; фабрыка «Прафінтэра» — 90 проц. зарплаты.

Гэтыя калектывы, ня глядзячы на

буйныя поспехі, яшчэ не заваявалі сабе права ўдзелу ў конкурсе, умовы якога патрабуюць 100 проц. ахопу рабочых і месячнага заробтку на пазыку.

Адсталі акулярная фабрыка, якая дала пакуль што толькі 60 проц. зарплат, і фабрыка «Дзвіна», дзе ахоп рабочых зусім не здавальняючы.

Падпіска яшчэ ня скончана. Адастаўшы калектывы могуць яшчэ высунацца наперад.

Б.

Хроніка рэалізацыі

— Агульны сход працаўнікоў Узьдзенскай пошты, сумесна з лістаносцамі, настанавіў: «Адаць месячны заробтак у пазыку дзяржаве, кожнаму навесці растлумачальную працу сярод сялянства».

— Працаўнікі Узьдзенскага лясніцтва адвагалосна настанавілі падпіска на месячны аклад пенсіі. Пры падпісцы выявілася, што сума падпісі складае 115 проц. месячнага акладу. Працаўнікі лясніцтва выклікаюць Нёманскае, Койданаўскае, Лагойскае і Вяліцкае лясніцтвы.

— Агульны сход вучняў 9-й Ляхаўскай школы настанавіў: «Усе клясы павінны падпісацца на пазыку; кожная кляса павінна даць 30 руб.». Вучы выклікаюць усе школы Ляхаўскага раёну.

— На 25-е жніўня падпіска сярод рабочых Барысаўскага вузла чыгуныкі складала 6.190 руб., на 1-е верасня 13.570 руб., у апошнія дні ўжо сабрала 16.610 руб.

Такім чынам чыгуначнікі выканалі наказ агульных сходаў — і даць

у пазыку дзяржаве месячны заробтак.

— Падпіска на лесапільні імя Розы Люксембург (у Нова-Барысаве) дасягнула 9.250 руб., што складае каля 137 проц. месячнае зарплаты.

Лепшыя падпісчыкамі зьяўляюцца рабочы Панкратаў, які, пры пенсіі ў 42 руб., падпісаўся на 200 руб., рабочы Сыліцкі, таксама пры пенсіі ў 42 руб., падпісаўся на 200 р. і рабочы Дзерабін, які падпісаўся на 400 проц. меслячнае зарплаты.

— 3 118 рабочых Азерыцкай лесапільны падпісалася 79 чалавек на суму 3.900 р. Лепшыя падпісчыкі т. т. Аўсееўка, Васільлеў і Васкер, якія падпісаліся на 200 проц. меслячнае зарплаты.

— Папяроявая фабрыка «Чырвоная Зорка» (Чашніцкі раён, Віцебшчына) да сёнешняга дня рэалізавала 17.160 руб. Падпіска дасягае 130 проц. меслячнае зарплаты.

Трэба адзначыць вялікі ўздым, з якім праходзіць кампанія.

КАЛДОБІНЫ І УХАБЫ ПА ШЛЯХУ КАНТРАКТАЦЫІ

На даных Белсельсаюзу на 1-га верасня заключана 9.499 гектараў асімых пасеваў, што складае 38 проц. заданьня. На Бабруйскай акрузе кантрактавана 3.603 гектары супроць 12.500 гектараў, у Менскай — 3.100 супроць 8.750 па заданьні, у Гомельскай — 2.799 супроць 3.750. На даных на 5-га верасня ў Гомельскай акрузе ўжо заключана 2.000 гектараў, выхадзячы з пэсынаховата выкапаньня пляну ў Гомельскай акрузе. Усяго ў кантрактуючых акругі прыбыло 52 вагоны супарфасфату. Бабруй-

надзей, што 36 вагонаў, якія павінны прыбыць, ня спозыняцца, бо да канца тэрміну кантракты застануць толькі адзін тыдзень. Прадугледжаныя пляны 31 вагон палешанскага насення кантрактуючымі акругамі ўжо атрыманы і размеркаваны. Але-ж Бабруйскай акруга патрабуе яшчэ 8.000 пуд. Белсельсаюзу просіць, каб саўгасны адпусцілі яму гэтую колькасць з ліку 2.600 цэнтнараў, якія падлягаюць абмену на простае насенне.

Пры чым Белсельсаюз заплаціць за гэтае насенне вальнічымі грашма. Хаця з сумы ў 200.000 р., якая патрэбна Белсельсаюзу для крэдытаваньня кантракты, было атрымана толькі 175.000 р., але-ж

Ад'езд членаў ЦВК на Асінстрой

Сёння ўвечары выйджае на Асінстрой група членаў ЦВК БССР. Да экскурсіі далучыліся пісьменьнік Зарацкі, яўрэйскі паэта Харык і рад прадаўнікоў Дзяржплана і ВСНГ Беларусі. Члены ЦВК з Магілёўскай, Гомельскай, Полацкай і Віцебскай акруг дадуцца да экскурсіі на ст. Ворша. Экскурсія прабудзе на Асінстрой два дні і вярнецца ў Менск да пачатку сесіі ЦВК. Таўматэніі экскурсіатам будзе даваць вямесьнік галоўнага інжынера Асінстрою т. Шэршнёў.

Батальён Асоавіяхіму на манёўрах

16-га верасня адбудзецца ўрачыстая перадача №-скаму полку батальёну Асоавіяхіму для ўдзелу ў манёўрах. У батальён уваходзяць члены гурткаў вайсковых ведаў. У якасьці камандзіраў батальёну будзе прызначаны пачэскае запасу — члены Асоавіяхіму. Батальён прыме ўдзел у манёўрах разам з пакомам, што дасьць магчымасьць членам Асоавіяхіму замацаваць практычныя вайсковыя веды, атрыманыя ў вайсковых гуртках.

На трамвайных работах

Трамвайныя работы ў Менску праходзяць паспяхова. На жалеза-бетонным мосьце на гэтым тыдні будзе закончана пракладка рэек даўжынёю ў 800 мэтраў. Работы, пачатыя каля вакзалу МББ чыг., перацесены на Маскоўскую вул. 13-га верасня на гэтым месцы пачнецца пракладка і зварка рэек. На працяглых рэек занята пакуль 120 чал. На будучым тыдні лік рабочых будзе павялічан да 200 чал. Усе неабходныя матэрыялы маюцца.

Пачаўся мэдагляд прызыўнікоў

Учора пачаўся мэдыцыйскі агляд прызыўнікоў з сярэдняй і вышэйшай адукацыі. Штодзённа прапускаецца каля 50 чал. Да 15 верасня мэдыцыйскі агляд іх будзе скончаны. З 17 верасня пачнецца агульны мэдыцыйскі агляд усіх прызыўнікоў.

Барацьба з шкоднікамі палёў

Менскі акруговы савет Асоавіяхіму вызначыў спецыяльную камісію, якой даручана распрацаваць канкрэтныя меры прымятвы па барацьбе з шкоднікамі палёў. Гэтую барацьбу маршруецца ў далейшым вёсцы на дагаворных пачатках паміж Асоавіяхімам і зацікаўленымі арганізацыямі — каапэрацыяй, Дзяржгандлем і г. д. У вёсках намечана ўтварыць спецыяльныя атрады з членаў Асоавіяхіму, якія побач з вывучэньнем вайскова-хмічнай справы будуць вёсцы барацьбу са шкоднікамі сельскай гаспадарні. Гэта дасць магчымасьць членам Асоавіяхіму практычна азнаёміцца з умываньнем атрутных газаў.

За дзень

— АДДЕЛ ЯЎРЭЙСКИХ СТАРАСЬВЕЦКІХ МАНЭТ. Пры Белдзяржмузеі адкрылася аддзел старасьвецкіх яўрэйскіх манэнт і экстаонаў. Яўрэйскі аддзел музея мае каля 50 таркіх манэнт. Сярод іх — цікавая манэта цара Града (2.000 год) і інш.

— УСЕБЕЛАРУСКАЯ НАРАДА ПА ПРАЦЫ СЯРОД МОЛАДЗІ. Прэзыдыум ЦП саюзу будаўнікоў склікае ў кастрычніку ўсебеларускую нараду на працы сярод моладзі — членаў саюзу будаўнікоў. На нарадку дня: вынікі працы сярод будаўнічых моладзі і далейшыя задачы, аб масавым культ-абслугоўваньні моладзі і ч. д.

Зварот з навуковай камандзіроўкі. У Менск вярнуўся з паўтарымесячнай навуковай вэжынай камандзіроўкі хэкан падфаку БДУ праф. Піотуховіч. Праф. Піотуховіч наведаў Прагу і Берлін, дзе ўстанавіў сувязь з радамі навуковых устаноў.

Выстаўка сабан. 21—24 верасня ў Маскве будзе адбывацца ўсесаюзная выстаўка службовых сабак, арганізаваная Асоавіяхімам. У выстаўцы прыме ўдзел таксама і рад ячэк беларускага Асоавіяхіму, якія накіроўваюць найлепшых сабак з сваіх гадавальнікаў.

Здарэньні

ЗАТРЫМАНА ЗЛАДЗЕЙКА. Крымінальным вышукам затрымана зладзейка М. Макей, якая абакрала квартиру гр. Гілеўскай па Стара-Віленскай вуліцы, № 17.

ХУЛІГАНЫ. У вёсцы Пісковічы, Менскай акругі, у часе спятаклю хуліганы зрабілі напад на Н. Улюковіча і нанеслі яму рад нажавых ран. Хуліганы затрыманы і прыцягваюцца да адказнасьці.

Дапамога пацярпеўшым ад паводні на Далёкім Усходзе

Беларускі саматужна-прамысловы саюз адпусціў 500 руб. на аказаньне дапамогі саматужнікам Далёкага Усходу, якія пацярпелі ад паводкі. Усім арэляні запрапанавана пачаць добраахвотны збор сродкаў на дапамогу пацярпеўшым саматужнікам.

Курортныя месцы для сялян

На асення-зімовы сезон на курортах прадастаўлена для сялян 520 ложкаў: 300 ложкаў у Левады, 100 — у Старай Русе, 60 — у Еўнаторні і 60 — у Кіславодку.

Суд За эксплёатацыю батрачкі

Запрашэньне т. Баліцкага на талстоўскія ўрачыстасьці

Народны камісар асьветы БССР т. Баліцкі атрымаў запрашэньне ад А. Сьвідэрскага, намесніка старэйшай камітэту па ўшанаваньні стагодзьдзя са дня нараджэньня Л. М. Талстога, прыехаць у Маскву для ўдзелу ў талстоўскіх урачыстасьцях.

Пад суд вінаватых у канкурэнцыі пры хлебазагатоўках

Ад ЦКК-НК РСІ СССР

У сувязі з наступнымі ў месці весткамі і наведаньнямі ў друку аб нездаровай канкурэнцыі і склоцы, якія працягваюцца паміж загатоўчымі апаратамі Саюзалебу, с.-ч. і спажывецкай каапэрацыі, НК-РСІ СССР прыняў рад мерпрыемстваў па ліквідацыі маючых месца скажэньняў палітыкі хлебазагатоўкі і канкурэнтнай барацьбы паміж загатоўчымі. Акрамя таго НК РСІ СССР прапанаваў мясцовым органам РСІ правесці тэрміновае расьсьледаваньне і вінаватых аддаць пад суд.

Падрыхтоўка да «дня ўраджая»

ЦК ЛКСМБ запрапанаваў усім самавольскім арганізацыям пачаць падрыхтоўку да правядзеньня «дня ўраджая» ў вёсцы. Будучы праводзіць канфэрэнцыі моладзі сялян-гаспадароў. Гарадзкія ячэйкі наладзіць культурны паход у вёску. Асноўная мэта гэтай паходу — дапамагчы бядняцкаму сялянству ў найлепшай арганізацыі гаспадаркі.

Стыпендыі для вучняў сямігодка

Згодна настановы прэзідыуму Дзяржплана, на стыпендыі бяднейшым вучням школ-сямігодкаў па мясцовым бюджэце будзе адпушчана 48 тыс. руб., што забяспечыць стыпендыямі 2.000 вучняў.

Гэтыя стыпендыі размяркуюцца наступным чынам: для Менскай акругі — 425 стыпендыі, Мазырскай — 180, Віцебскай — 360, Полацкай — 118, Гомельскай — 205, Аршанскай — 235, Магілёўскай — 253.

Фрукты для Беларусі

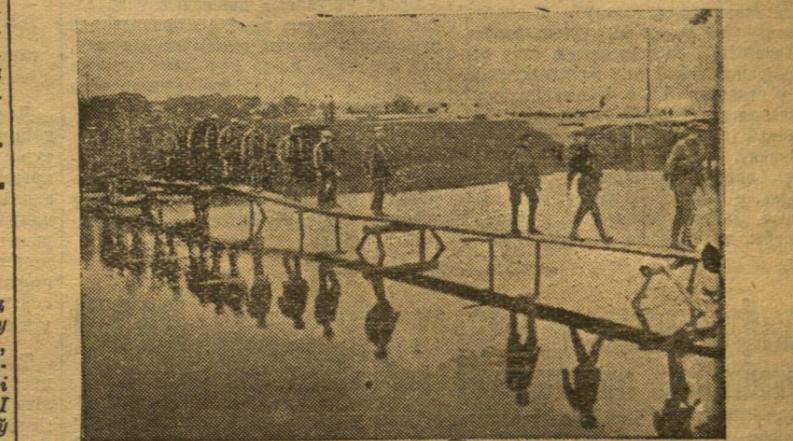
Белкаўскае штотдзённа атрымлівае парты вінаграду ў Ташкенту, Крыму і Бесарабіі. Атрымліваюцца таксама і крымскія грушы-яблышэ. Усяго за мінулы месяц атрымана фруктаў на 126.000 р. Фрукты паступаюць нешпэрэдня на склады МПРК. Белкаўскае заключыў дагавор з Беларускай на пастаўку для каапэрацыі 20.000 пуд. яблык. Утварэцца запас фруктаў на зімовы сезон, які будзе захоўвацца ў менскім халадзільніку.

„Ляхаўка“ ў паходзе

У нядзелю, 9-га верасня, Ляхаўскім райкомам партыі быў арганізаваны вясны паход камуністх, мэтай якога райком паставіў практычную праверку вясных ведаў членаў партыі. У паходзе прыняло ўдзел 500 камуністх.

6 гадзін раніцы. Доўгія каляны

з абодвух бакоў. Бой разгарэўся. А 11 гадз. зьявіліся наступачыя роты. Спачатку паказаліся разьведчыкі, некаторыя з якіх былі ўзяты ў палон. Потым пачулася перастрэлка: перадавыя часьці стывіліся і адкрылі адзін па другім «агонь». Падыйшло падмацаваньне з абодвух бакоў. Бой разгарэўся.

ўдзельнікаў паходу размясьціліся па вуліцы К. Маркса каля памяшканьня Ляхаўскага райкому. Там працаваў штаб. З хвіліны на хвіліну чкалі распараджэньня рушыцца ў паход.

Камсклад быў вылучаны штабам в саміх-жа ўдзельнікаў паходу. І хаця камандзіры — «свае хлопцы», іх распараджэньні выконваліся дакладна і акуратна.

Падзяліліся на тры роты. Адна з іх абаранялася, дзьве іншыя наступалі. Між імі і абарончай роце прышлося частунаць. Як толькі яна вышла з Менску, камандзіру роты паведамілі, што ўперадзе зьявіліся «банды». Умоўны праціўнік быў у працягу гадзіны ліквідаваны і рота заняла яго месца за хутарам Антонова.

Выкарыстоўваючы час чаканьня «ворага», рота вылучыла таварышоў для працы сярод насельніцтва. Трэба было падрыхтаваць насельніцтва да надыходзячага «бою».

С. Г.-Н.

Затрашчалі кулямёты. «Ворагі» ўсе больш і больш набліжаліся адзін да другога. Раптам у лагеры абарончых узнялася паника. Усе спыталіся «адзець процігазы». У паветры ўмоўна паказаліся самалёты, якія сьвідалі газавыя бомбы. Бой працягваўся да 2 гадзін. Хто перамог — ніхто не прабаваў выявіць. Ведалі толькі: усе «біліся» ўпарта. І наступальныя роты, і абарончыя роты, і разьведка, і вэдэспедыстыя — усе былі на месцах.

Некаторыя недахопы — невыстарчальнае прыстасаваньне некаторых удзельнікаў да мясцовасьці, невыстарчальна сур'ёзныя адносіны да паходу з боку некаторых былі адзначаны пры падагульваньні вынікаў паходу, але ў асноўным апошні працэс арганізавана, удала. Вучоба зрабіла сваю справу.

У райком паступілі заявы некаторых удзельнікаў паходу з просьбай практыкаваць такія паходы ў далейшым.

Яшчэ пра адчыненьне тэхнічна-хмічнага факультэту пры БДУ

Упаўне згаджаючыся з раней выказанай у друку думкаю пра сьвачасовую пастаўку пытання адносна адчынення тэхнічна-хміч. фак-ту пры БДУ, думаю, што неабходна ў першую чаргу абгаварыць пытаньне — каго, г. в., якога іменна спецыялістага будзе рыхтаваць тэхнічна-хмічны факультэт — заводзкіх хмікаў або інжынераў-вытворцаў з шырокай спецыялізацыяй.

Пытаньне аб адчыненні тэхна-хмічнага ф-ту пры БДУ трэба было б вынесці на шырокае абгаварэньне гаспадарчых і прафэсійных арганізацыяў і інжынераў, тэхніч. працаўнікоў вытворчых саюзаў, а бліжэйшым чынам зацікаўленых у адчыненні факультэту, тав і яго прадукцыі.

Думаю, што так ці іначай адчыненне факультэту павінна знайсці свае адбіткі ў 5-годовах аг-

12, Менская з 48—голыі 36, а Гомельская з 9—4.
Кантрактуючыя акругі павінны былі атрымаць 16 вагонаў фасфарытнае муні. З прычыны таго, што Хемсіндыкат адмовіўся гэтую муну адгруваць, звязчана згода з ім аб замене фасфарытнае муні такім жа лікам суперфасфату. Атрыманы весткі, што гэты суперфасфат ужо грузіцца. Аднак, застаецца мала

чыя і становіцца згодна з іх інвентаром і машынамі. Трэба адзначыць, што наогул у цэнтральных беларускіх установах дакладных і поўных вестак аб ходзе кантракцый няма. У прыватнасці, не вядзецца блузага кантролю за ходам кантракцый, няма паказу таго, як праходзіць кантракцыйны сродка калектывных і групавых гаспадарак.

Атрыманы насенне з Украіны

З Украіны атрыманы і размяркоўваюцца па Аршанскай, Віцебскай і Полацкай акругах 50 вагонаў палешанскага насення. Саўганы з колькасці 23 вагонаў палешанскага насення, якую яны павінны даць для пасевунай кампаніі с.-г. кааперацыі, адгрузілі пакуль што толькі 19 вагонаў. Між тым, тэрмін адруккі ўжо прайшоў. Белсельскаю усяю колькасць замежнага суперфасфату атрымаў. З расійскага-ж суперфасфату пакуль што ня прыбыло яшчэ 5 вагонаў.

У сучасны момант у Менску пачалі з'яўляцца захворванні брутным тыфусам. Адна з галоўнейшых прычын гэтай хваробы заключаецца ў спажыванні дрэўных харчовых прадуктаў, асабліва ў забруджанай вадзе.
У Менску на рынках прадаецца малако пераважна разбавленае вадою з розных забруджаных ручайкоў і студнаў, а таксама масла і смятана.
Наркамаховы здароўя трэба было б выказаць назначыць саветарам нагляд на рынках і мясцох стаянкі прадаўшчыц малака, як гэта практыкавалася да 1923 году: у рыначныя дні саветары доктар з лекцом супольна з міліцыяй выяўлялі фальсіфікацыю малака і вінаватых прыцягвалі да адказнасці.
Такім шляхам мы дасягнулі-б на 80 проц. змяншэння захворванняў на тыфус.

ЧАКАЕМ АДКАЗУ НАРКАМА АХОВЫ ЗДАРОЎЯ

У сучасны момант у Менску пачалі з'яўляцца захворванні брутным тыфусам. Адна з галоўнейшых прычын гэтай хваробы заключаецца ў спажыванні дрэўных харчовых прадуктаў, асабліва ў забруджанай вадзе.
У Менску на рынках прадаецца малако пераважна разбавленае вадою з розных забруджаных ручайкоў і студнаў, а таксама масла і смятана.
Наркамаховы здароўя трэба было б выказаць назначыць саветарам нагляд на рынках і мясцох стаянкі прадаўшчыц малака, як гэта практыкавалася да 1923 году: у рыначныя дні саветары доктар з лекцом супольна з міліцыяй выяўлялі фальсіфікацыю малака і вінаватых прыцягвалі да адказнасці.
Такім шляхам мы дасягнулі-б на 80 проц. змяншэння захворванняў на тыфус.

кі Галены Ліхтаровіч кулачавы турэвоіч (вёска Шэйнічы, Менскі акр.). За час свай працы ў Журавовіч, гр-ка Ліхтаровіч усёмі ня межа дзеян адначынку, не атрымліваў спецавраткі і зарплаты. Журавовіч усмерна старалася выкарыстаць працу Ліхтаровіч і часта прымушае яе працаваць звыш нормы бяз усякай платы.

На судзе ўсё гэта было высветлена. Прадсэсія, пад старшынствам тав. Мінікіна, наставіла свагацца в Журавовіч на кармысь батрачкі Ліхтаровіч 52 р. 09 к. Акрамя таго, улічваючы, што на саюз працаўнікоў знялі і лесу наглядзецца шмат вышадкаў парушэння кулакамі кодексу законаў аб працы, прадсэсія наставіла, паміма грамадзянскага іску, узбудзіць супроць Журавовіч крмынівальнае праследванье на 132 арт. Крым. Кодексу за парушанье кодексу законаў аб працы. Прадэтарскі суд зможа адбіць ахвоту ў кулакоў акалітаваць батрацтва.

— Праціл памырнанага пленуму ГРК КП(б)Б сумесна з сакратарамі ячэск па пытанні аб наярэдніч ітогах разгортвання самакритыкі на раёне абудзецца ў сераду, 12 верасня т. т., а 7 гадз. увеч. у памяшканні гаррайкому.
Присутнасць усіх сакратароў ячэек абавязкова.

Да ведама ўноўпаступаючых у Вячэрні Камвуз

Усе таварышы, жадаючыя паступіць у Вячэрні Камвуз і надаўшыя анкеты, павінны з'явіцца на іспыты, якія будуць утварацца 13, 14, 15 і 17 верасня ад 6 гадз. увеч. у памяшканні Камвузу (Універсітэцкая, 27). Асобы, не з'явіўшыся на іспыты залічаны студэнтамі ня будуць.
— КУТОК ВУЧОНЫХ. Серада, 12, верасня, а 6 гадз. увеч.—паслядзёньне ЦБ секцыі.

культэту будзе розныя дзе ў з'яўляцца у блэйшы час шырокую парадку гаспадарчых і прафесіянальных арганізацый для абмеркавання гэтага пытання.

Калі ўзяць устаноўку на выпуск заводзкіх хемікаў, дык гэта, вразумела, упаўне магчымае ва ўсіх адноснах ва ўмовах БССР задача. Але наша прамысловасць адчувае недахоп іменна інжынераў-вытворцаў з шырокай спецыялізацыяй, а будаваць тэхнічна-хэм. фак-т пры БДУ, выходзячы з падрыхтоўкі гэтых іменна спецыялістаў,—рэч ужо ня такая лёгкая—асабліва ва ўмовах БССР. Моцна ўскладняецца па гэтай прычыне і пытанье аб абсталяванні ф-ту прафесарска-выкладчым персаналам.

Праўдзёньню БДУ трэба было-б звязаць у блэйшы час шырокую парадку гаспадарчых і прафесіянальных арганізацый для абмеркавання гэтага пытання.

Да ведама б. слухачоў курсаў рабочых прапагандыстаў

АПА Менакружкому КП(б)Б апавяшчае ўсім т. т., скончыўшыя курсы рабочых прапагандыстаў і выяўляючы жадаанье зоймацца ў аучэбных установах, што лны павінны з'явіцца ў Вячэрні Камвуз і Вяч. Раб. Уні-версітэт для запаўнення анкеты.

Адкасны рэдактар
Я. АСЬМОЎ

С. Е. Н. Ё. Н. Я. УТЭАТРЫ, КІНО

КЛУБ САЎГАНДАЛЬСЛУЖАЧЫХ
У пятніцу, 14-га верасня—спэтакаль вядомага яўрэйскага артыстага ЮЛІУСА АДЛЕРА
„ДЭР БЛУТЫКЕР ГЕЛЕХТЭР“ у 3-х дзях і 5 абразох
Спэтакаль арганізуе беларуская змяшчэна на кармысь Менска-Віцебскага аддзялення па праграмах 13 і 14 верасня, а таксама прадаюцца ў насё клубу саўгандальскаму

Сёньня, 12-га верасня **ЦЫРК** Сёньня, 12-га верасня
Галло-спартыўнае прадстаўленне
Адчыленне выступл. групы спартсмен.-прафесіяналаў
1-я гастроль **Анатолія КОДАНЦІ** **М. Данцова**
манглер спред лятучых прадметаў група муштраваных аб'яў і коняў.
Праграма ў 3-х сціпкіх аддзяленнях пры ўдзеле усёй трупы.
Пачатан выступлення спартсменаў а 10 з пал. гадз. увеч.
Пачатан прадстаўлення роўна а 8 з пал. г. увеч.—Насё адчынена ад 11—3 і ад 6—9 г. увеч.

КІНО-ТЭАТР „Культура“
Мастацкі фільм паводле рамана Ф. ІЗІЛЯ „ЖАНЧЫНА З КІРМАШУ“ (КАХАНЬНЕ ПАД ВЯЗАМІ)
КІНО „Чырвоная Зорка“ Юбілейны фільм—да 100-х угоднаў нараджэння Льва Мікалаевіча ТАЛСТОГА
КІНО „ПРАЛЕТАРЫ“ 2-гі тыдзень | Ад аўторна, 11 верасня | 2-гі тыдзень ПАТ І ПАТАШОН У МОРЫ
КІНО „Івэрка-цыянал“ Нямочні балет „Небасьпечны ўзрост“ у 8-мі частках
У галоўных ролях сусветныя артыстыя БЭРНГАРД ГЭЦКЕ І АСТА НІЛЬСЭН

Прыймо абвестак у чарговы нумар газеты адбываецца да 2-ога гадзіны дня

Працягваецца прыём заяў на аднагадовыя агульна-адукацыйныя **КУРСЫ**
(па падрыхтоўцы ў ВДУ), перайшоўшыя пад загад Мен. Акр. Інспэктарыяту Нарасьветы.
Для прыёму заяў і выдачы справак канцылярныя курсы ў) (г. Менск, Загарэльная 1-14, 32-я сав. шк.) —
А Д Ч Ы Н Е Н А Ш Т О Д Н Я
АД 2 ДА 7 ГАДЗ. ВЕЧ.

ЗВ'ЯЗДА
ФОТО-ЦЫНКАГРАФІЯ ПРЫМАЕ ЗАКАЗЫ
НА КЛІШЭ ШТРЫХОВЫЯ ТІПАВЫ
МАСТАЦКАЕ ВЯКАНАНЬНЕ РЫСУНКАУ
ПАРТРЕТЫ, ГРАВЮРЫ, ПЛАНЫ, СХЕМЫ, ФАКСІМІЛЕ, ЗТЫКЗТЫ, ЦЭНЬНІКІ, ВОМАДКІ, ВІНЬЕТКІ, РЭКЛАМНЫЯ ПЛЯКАТЫ І ІНШЫЯ МАСТАЦКІЯ РАБОТЫ.
3 ЗАКАЗАМІ = ЗВАРОЧВАЦА ў галоўную кантору газеты „ЗВ'ЯЗДА“ МЕНСК, САВЕЦКАЯ, №63, 3-й паверс.

ЗАОЧНЫЕ КУРСЫ БУХГАЛТЕРІІ, КАЛЬКУЛЯЦІІ І СТАТІСТЫКІ
Прадольжытэльнась курсу—3 МЕСЯЦЕВ.
Поступаць на курсы можна ў любой месяц года.
Прывімаюцца ліды с абразаваннем не ніжэ 4 гр. семілетка.
Окончившим курсы выдаются СВИДЕТЕЛЬСТВА.
Плата за первый месяц 5 руб., а за остальные по 4 руб. в месяц
ВНОСИТСЯ В НАЧАЛЕ КАЖДОГО МЕСЯЦА ВПЕРЕД по адресу: Минск, Всекобанк, тек. счет № 682.
Подробн. условия высылаются за 2 восьмикопеечные марки. С запросами обращаться: Минск, Всекобанк, заочным курсам.

Згубленыя і ўкрадзеныя наступныя дакуманты лічыць несапраўднымі:
Дайск. кн. дапрызв'яў, чл. біл. саюзу саўгандальскаму, камсам. біл. № 12061, выд. Аршанск. акругкомам ЛКСМБ, пасведч. № 11-с, выд. Наркамюстам на імя Халцова А. С. 3451-3454
А сабов. пасведч. Рагулава А. С., выд. в-рай сл. даяі 4-га вуч. МВБ чыг. 3455
Кааперац. кн. МЦРК Шпунт Ц. З. 3456
Кааперац. кн. МЦРК Розенталя І. М. 3457
Зайков. кн. № 441 Лугаўцова Ц. М., выд. БДУ. 3458
Мэтрычн. даведка Філановіча В. Ф., выд. Мен. ЗАГС'ам. 3459
Прыпсн. кн. дапрызв'яў. Мазаніка Н. С., выд. Пухавіцк. РВК. 3460
Кааперац. кн. МЦРК Саложнікава І. Ш. 3461
Пасведч. Сянкевіча Ф. С., выд. Койда-наўск. РВК. 3462
Кааперац. кн. МЦРК Крываноса Т. Г. 3463
Вайск. кн. і вуч.-конск. кн. Нарвіка І. П., выд. Смільавіцк. РВК. 3464
А сабов. вайск. кн. Навароўскага Ф. І., выд. Заслаўск. РВК. 3465
Літар на бесплатны праезд Ленінград—Масква—Менск, выд. Бел. с.-г. інстытутам на імя Чачыбаева З. В. 3466
Чл. кааперац. кн. МЦРК Кагана С. М. 3467
Бірж. карт. № 9726 Гедройд В. І., выд. Менск. біржай працы. 3468
Пашпарт Менск. міліцыі і пасведч., выд. 2 тел. рамонт. калёнай 19-га вуч. 3470
Чл. біл. саюзу саўгандальскаму і вайск. вуч. кн. Чакай М. І. 3471-72
Біржавая картка Гросман І. А., выд. Менскай біржай працы. 3473
Вайсковая кніжка Лебедзева І. Н., выд. Сычоўскім ваенкаматам. 3474
Біржавы талён Лейверовіча В. Л., выд. Менскай біржай працы. 3475
Пашпарт Зуборка Я. Н., выд. Менскай міліцыяй. 3476
Кааперац. кніжка № 1.683 Гур'яна К. В. Ш., выд. Менскім таварыствам «Земляроб». 3477
Пашпарт Ліберштайна Ш. Г., выд. Менскай міліцыяй. 3478
Кааперац. кніжка МЦРК Грыба І. Ф. 3479
Мэтрычн. выпис Басацкага А. А., выд. Барысаўскім ЗАГС'ам. 3480
Кааперац. кніжка МЦРК Сербелюка К. А. І. 3481
2 бірж. талёны Нісенбаума Б. А., выд. Менскай біржай працы. 3482
Кааперац. кніжка МЦРК Хануціна К. З. М. 3483
Кааперац. кніжка МЦРК Мільц Ф. А. 3484
Камсамольскі білет Выхоўскай Ф. В., выд. Віцебскім Акружкомам ЛКСМБ. 3485
Прыпснвая кніжка дапрызв'яўка Паў-вільсера А. С., выд. Менскім ваенкаматам. 3486
Цэнскі білет № 4.026 Лабус Н. З., выд. саюзам працасьветы. 3487
А сабовая вайсковая кніжка Харытанавіча Г. К., выд. Менваенкаматам. 3488
Пасведчаньне Харытанавіча Г. Б., выд. ЦК ЛКСМБ. 3489
Вайсковая кніжка Пабышоўскага А. Б., выд. Менскім ваенкаматам. 3490
Кааперац. кн. МЦРК Смалянскага М. І. 3491
Кааперац. кн. МЦРК Смалянскай Э. М. 3492

НОВЫЙ ОБЩЕДОСТУПНЫЙ САМОУЧИТЕЛЬ **КРОЙКИ И ШИТЬЯ ЖЕНСКИХ** верхних вещей, платьев и белья, **ДЕТСКИХ** вещей и мужского белья.
Самоучитель изложен общедоступным языком, дает возможность легко изучить портняжное ремесло. В него также включены ОТДЕЛЫ мужской (оставил. выкройки наложной), по ПОЧИ-КЕ и ПЕРЕЛИЦОВКЕ вещей. В книге свыше 300 пояснительных рисунков и чертежей выкроек.
Цена 3 руб., с пересылкой 3 руб. 35 коп.
При высылке денег вперед пересылка бесплатна.
НОВАЯ КНИГА **САМОУЧИТЕЛЬ КРОЙКИ МУЖСКОГО ПЛАТЬЯ** с 73 рисунками и чертежами. Цена 1 р. 80 к., с перес. 2 р. **НОВИЧКА**
ДОМАШНИИ ЭЛЕКТРОТЕХНИК САМОУЧКА
Устройство домашнего освещения, звонков, сигнализации, телефонов. Изготовление гальванических элементов, аккумуляторов, трансформаторов, выпрямителей. Радиоприменные установки; детекторные лампы, с антенной и без антенны. Электророботы: клубы и изобретения. Установка проекционных фонарей и кино-аппаратов, электрооборудование клубных оцин и проч. с 128 рис. и пояснительн. чертежами.
Цена 2 р. 75 к. с пересылкой. Книжка, издад „КНИГОВЕД“ Москва, 19, улица Герцена, № 22-100.

Газета „Звезда“ з дадаткам часопісу „Большавік Беларусі“ на месяц КАШТУЕ 1 р. 05 к.

Копт публікацый аб згубе дакуманту **50 к.**